

Upravitelstvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelci: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22 do 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42

Računi: za ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Cont. Corri Post. No 11-118

JUTRO

Izjava vsak dan razen ponedeljka
Naročnina za eno leto 18.-
za izposojnino vključno s »Ponedeljskim jutrom« 36.50

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo.

Fortdauer der Schlacht an der Ostfront

Sowjetangriffe im Dnjepr-Bogen schwächer — Deutscher Gegenangriff bei Kiew schreitet fort — Drei Inseln bei Leros besetzt: Waffenstreckung der Badoglio-Truppen

Aus dem Führerhauptquartier, 19. Nov. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im grossen Dnjeprbogen griff der Feind bei anhaltendem Regenwetter gestern nur mit schwächeren Kräften an. Er wurde überall abgewiesen. Auch bei Tscherkassy blieben mehrere Angriffe und Übersetzversuche des Feindes erfolglos.

Durch zahlreiche heftige aber vergebliche Angriffe im Kampfgebiet von Kiew versuchten die Sowjets das Fortschreiten des deutschen Gegenangriffes zu unterbinden. Unsere Truppen brachen den harten Widerstand des Feindes, erweiterten in kühnem Vorstoss ihren Angriffserfolg und nahmen eine Anzahl vom Feinde zäh verteidigter Ortschaften. Im Raum von Korosten dauern die erbitterten Kämpfe unvermindert an.

Im Abschnitt von Retschiza kam es ebenfalls zu anhaltenden harten Kämpfen. Starke feindliche Vorstösse wechselten mit wichtigen eigenen Gegenangriffen. Westlich Smolensk verteilten unsere bewährten Divisionen auch gestern alle mit überlegenen Kräften unternommenen Durchbruchsangriffe der Sowjets und fügten dem Feind wiederum hohe Menschen- und Panzerverluste zu.

Südwestlich Nowel wurden einige aus dem Einbruchraum vorstossende feindliche Abteilungen zum Kampf gestellt und nach zum Teil harten Kämpfen zersprengt. An der erfolgreichen Abwehr des feind-

lichen Ansturmes westlich und nordwestlich Smolensk haben das zweite Bataillon des Grenadierregiments (mot.) 119, unter Führung von Major Nagengast, die sächsische vierzehnte Infanteriedivision unter Führung von Generalmajor Flörke und die ostpreussische 206. Infanteriedivision unter Führung von Generalleutnant Witter hervorragenden Anteil.

In Südtalien verlief der Tag, abgesehen von leichten Vorpostengefechten im Ostabschnitt der Front, im Allgemeinen ruhig.

Im Ägäischen Meer stiessen leichte deutsche Seestreitkräfte gestern gegen die nördlich und nordwestlich Leros gelegenen Inseln Lipso, Patmos und Nicaria vor. Sie zwangen die badogliohegri Italienische Besatzung dieser Inseln zur Waffenstreckung und brachten umfangreiche Beute ein.

Feindliche Fliegerverbände griffen am gestrigen Tage norwegisches Gebiet und in der vergangenen Nacht mehrere Orte in West- und Norddeutschland, darunter auch die Reichshauptstadt an. Grössere Schäden wurden aus Mannheim gemeldet. Die Bevölkerung hatte geringe Verluste. Luftverteidigungskräfte vernichteten nach bisher vorliegenden Meldungen 46 britisch-nordamerikanische Bomber.

Deutsche schwere Kampfflugzeuge bombardierten in der Nacht zum 19. November Einzelziele im Stadtgebiet von London.

Bitka na vzhodnem bojišču traja naprej

Sovjetski napadi v Dnjepravem loku slabotnejši — Nemški protinapad pri Kijevu napreduje — Pri Lerosu zasedeni trije otoki: Badoglijeve čete odložile orožje

Führerjev glavni stan, 19. nov. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil objavlja:

V velikem Dnjepravem loku je večer napadal sovražnik ob stalnem dejavnem vremenu zgolj s slabotnejšimi silami. Povsod je bil odbit. Tudi pri Čerkasih je ostalo več napadov in poizkusov prehoda sovražnika brezuspešnih.

S številnimi srditimi, toda brezuspešnimi napadi na bojišču pri Kijevu so poizkušali sovjetske čete preprečiti napredovanje nemškega protinapada. Naše čete so zlo-mile trd odpor sovražnika, razširile v smelem sunku svoj napadalni uspeh in zavzele večje število od sovražnika žilavo branjenih krajev. Na področju pri Korosten se nadaljujejo ogorčeni boji z nezmanjšano silovitostjo.

V odseku pri Rečici je prišlo prav tako do hudih bojev, ki neprenehoma trajajo. Močni sovražnikovi sunki so se menjali z našimi srditimi protinapadi.

Zapadno od Smolenska so naše divizije, ki so se doslej odlikovale, preprečile tudi večer vse z nadmočnimi silami podvzete napade za sovjetski prodor in so ponovno prizadele sovražniku velike izgube ljudi in oklopnikov.

Južnozapadno od Nevela so bili napadeni nekateri z vdornega področja prodirajoči

sovražnikovi oddelki in po deloma hudih bojih razpršeni.

Pri uspešni obrambi sovražnega napada zapadno in severozapadno od Smolenska je treba posebej pohvaliti zasluge drugega bataljona 119. (mot.) grenadirskega polka pod vodstvom majorja Nagengasta, 14. sasko pehotno divizijo pod vodstvom generalnega majorja Flörkera in 206. vzhodno-prusko pehotno divizijo pod poveljstvom generalnega poročnika Hitterja.

V južni Italiji je razen živahnih spopadov prednih straž v vzhodnem odseku bojišča dan razmeroma mirno potekel.

Na Egejskem morju so napadle lahke nemške pomorske sile večeraj severno in severozapadno od Lerosa ležeče otoke Lipso, Patmos in Nicario. Prisilile so Badogliju pripadajočo italijansko posadko k odložitvi orožja in so zajele obsežen plen.

Sovražne letalske jate so večeraj napadle norveško ozemlje. V pretekli noči pa več krajev v zapadni in severni Nemčiji, med njimi tudi državno prestolnico. Večjo škodo javljajo iz Mannheim. Prebivalstvo je imelo majhne izgube. Sile protiletalske obrambe so uničile po doslej dosegljivih več 46 britansko-severnoameriških bomb.

Nemška težka bojna letala so bombardirala v noči na 19. novembra posamezne cile na področju mesta Londona.

Hudi obrambni protinapadi pri Krivem Rogu

Težke oklopne izgube boljševikov

Berlin, 18. nov. DNB. Severozapadno od Krivega Roga so pričeli boljševiki v jutranji zori 14. t. m. po hudem topniškem ognju s svojim napadom oklopnikov na 20 km široki fronti. Neke oklopne divizije SS je v teku dneva s protinapadom zavstavila sovražni naval v ogorčenih borbah in vrila prodre dele sovražnika nazaj oziroma zajela njegove vdore. Okrog 1000 boljševikov, ki so prodrli do postojank nekega topniškega oddelka, je končno naleto na srdit odpor topničarjev in z njimi bojujočih se grenadirjev, ki niso odstopili niti metra ozemlja in ki so boljševike znova prepodili. Pri tem so rešili topničarji 6 sovjetskih oklopnikov. V celotnem odseku divizije je izgubil sovražnik tega dne 55 oklopnikov. Prihodnjega dne so boljševiki znova zamenjali na glavno bojno črto divizije. Oklopni grenadirji so pustili, da so se boljševiki približali in so jih potem z osredotočenim obrambnim ognjem tako uničili, da so se trupla sovjetskih vojakov kar kopicila pred nemškimi postojankami. Do opoldanskih ur 15. t. m. je uničila divizija še 17 nadaljnjih sovjetskih oklopnikov.

Tudi v odseku neke brandenburške pehotne divizije severno od Krivega Roga so vzplameli 14. t. m. hudi boji. Kljub sovražni premoči je uspelo grenadirjem, da so obdržali svoje postojanke, čeprav so sovjetske čete prodrele že do višine poveljstva nekega polka in so jo napadali z dveh strani. Topništvo je podpiralo grenadirje pri njihovi uspešni obrambi in uničilo štiri sovražne bojne vozove. Tudi drugod so topničarji čisto prav iz bližine sestrelili številne tanke. Krivave izgube boljševikov so bile velike, zlasti pri protisunkih neke protiletalske čete, ki je z granatami svojih lahkih topov povzročila veliko uničevanje napadalcevih vrst. V odseku brandenburških grenadirjev so utrpeli boljševiki izgubo 55 oklopnikov, 57 nadaljnjih pa v odseku neke bližnje oklopne grenadirske divizije SS.

Nedalek odtoč so boljševiki že pri prvem dnevnem svitu navalili na postojanke neke južnonemške oklopne divizije. Po silnem bobnajočem ognju vseh topov in metalkov min vseh kalibrov so pričele štiri sovjetske strelske brigade, ki jih je podpiralo 80 tankov, svoj napad proti postojankam nekega udarnega bataljona med dvema vasema, za katere so se bili srditi boji. Bataljon se je ubranil pred sovražno premočjo in pri tem izločil iz boja več oklopnikov. Boljševiki so se nato zaleteli v nemške oklopnike in pehoto, ki so pričeli s protinapadom. V hudih tankovskih bojih, ki so se razvijali, so imele nemške posadke zlasti vsled svojih boljših strelcev, velike uspehe. Zaradi podobe topniškega ognja in ognja težkih metalkov granat je nemški protinapad pridobil na ozemlju. V teku dneva je uničila južnonemška oklopna divizija 32 sovražnikovih bojnih voz, 900 boljševikov je obležalo mrtvih na bojišču, mnogi nadaljnji pa so bili ujeti.

Samo 14. t. m. so torej boljševiki izgubili na področju brandenburške pehotne divizije, južnonemške oklopne divizije in obeh divizij SS skupno 199 jeklenih kolosov.

Obrambna bitka zapadno od Smolenska

Nadaljnja osvojitve ozemlja na področju Žitomira — Sovjetski poizkusi prodora severozapadno od Gomla izjalovljeni

Berlin, 19. nov. DNB. Na bojišču pri Žitomiru so podvzle sovjetske čete 17. novembra več srditih protinapadov, da bi preprečile nadaljnje napredovanje nemških čet. Vsi ti napadi so bili zavrnjeni. Oddelki vojske in orožja SS so iztrgali boljševikom v teh hudih bojih nadaljnje važno ozemlje, ki so ga ostališči se preostalih sovražnikovih ostankov. Pri Korosten je prišlo do izpremembe polnih bojev, ki deloma še trajajo in v katerih je bilo uničenih večje število sovjetskih oklopnikov.

Na obeh straneh mesta Gomla se nadaljujejo sovražnikovi napadi z nezmanjšano silovitostjo. Na vdornem področju južnozapadno od mesta, kjer je bilo uničenih 13 sovjetskih oklopnikov, so še vedno v teku siloviti boji. Oddelki vojske so tukaj na področju enega armadnega zbora uničili od 10. do 13. novembra 454 sovražnikovih oklopnikov. Severozapadno od Gomla so nadaljevali boljševiki s podporo oklopnikov s svojimi poizkusi prodora, naši grenadirji pa so odbili te napade in s ponovnimi protisunkmi zopet vrgli sovražnika iz krajevnih vdorov. Pri tem je uničil neki poročnik s svojim topom 5 težkih oklopnikov in dva 15-centimetrska boljševiška topova. S tem pa je omogočil, da je uspel nek lastni protinapad.

Ob obeh straneh avtomobilske ceste zapadno od Smolenska je dopoldne 17. novembra ponovno vzplamtel nekaj dni besneča bitka. Napadi Sovjetov, ki so metali vse noč in ves dan vedno nove čete v borbo, so bili podprti z vedno močnejšim ognjem sovražnikovih baterij in težkih topov. Da bi si izsilili prodor, so poslali boljševiki, ki so v številnih valovih naskakovali nemške postojanke, v boj množične oklopne sile. Z najtežjimi krvavimi izgubami za sovražnika so naši grenadirji, podprti učinkovito od topništva, protiooklopnih topov, protiletalskih topov in metalkov, odbili vse napade. Posamezne postojanke, ki jih ob prvem naskoku boljševiških množic niso mogle zadržati, so nemške čete s tja, košnjim protinapadom zopet osvojile, kjer pa je zaradi zablatenja odpovedalo strelna orožje grenadirjev, so bile sovjetske čete v bojih iz bližine vržene iz jarkov ali uničene s puškinnimi kopiti lopatami in ročnimi bombami. Dvanajstkrat je naskakoval sovražnik z močnimi silami postojanke enega bataljona, nemški vojak pa so zavrnili vsakega tega napadov še pred dosego nemških postojank, ki so bile pod najhujšim topniškim ognjem.

Na nekem drugem odseku so prav tako napadali sovjetski oddelki s številnimi oklopniki dva polka württembersko-baden-

ske napadalne divizije. Izmed prvih 19 napadajočih oklopnikov jih je bilo takoj 11 zažganih in do mraka je bilo uničenih skupno 52 sovjetskih oklopnikov. Glavni delež pri teh uspehih je imel oddelk oklopnih lovcev z 21 in oddelk težkega topništva te divizije z 28 uničenimi oklopniki. Prav tako odlično so se borili wütembersko-badenski grenadirji. Čeprav so bili štiri dni neprekinjeno v boju, niso preprečili samo sleherni prodor, temveč tudi vsak vdor sovražnika.

V tej skoraj brez odmora trajajoči obrambni bitki zapadno od Smolenska, v katero je vrgel sovražnik do 30 močnih oddelkov, je zgledata hrabrosti boričih se nemških čet pripomogla tudi 17. novembra do popolnega obrambnega uspeha.

Severozapadno od Smolenska so napadle sovjetske čete z mnogo slabotnejšimi silami. Tudi tu so bile zavrnjene. Na vdornem področju pri Nevelu so v teku še vedno siloviti boji s prodirajočimi sovražnikovimi silami. Medtem ko je na vsem ostalem vzhodnem bojišču letalstvo zamoglo posegati zaradi slabega vremena le z manjšimi silami v boje, so v odseku pri Nevelu napadali močnejši oddelki nemških bojnih letal zbrališča čet in izhodišča oklopnikov. Tudi oskrbovalni sovjetski promet za bojiščem je bil cilj nemških strelomrzljivih in bojnih letal. Ob izgubi enega letala so 17. novembra nemški lovci sestrelili 10 sovjetskih letal.

Poljska divizija

prešla na nemško stran

Berlin, 18. nov. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil objavlja, da so bili pri nemškem velikem sovjetskem napadu na bojišču pri Smolensku uporabljeni prvič tudi deli tako zbrane poljske divizije »Tadeusz Kosciuszko«, ki so po kratkih borbah strnjali prešli k nemškim četam.

Dejstvo, da je poljska divizija prešla na nemško stran, ne bo nikogar preveč presenetilo, saj se je to zgodilo v najbližji sosednji zloglasnega karinskega gozda. Poljskim vojakom očitno ni preostalo drugega, nego da s tem činom izjavijo svoj ogorčeni protest. Čudno bi bilo, ako bi se dali še dalje izrabljati od rabljev, ki so pomorili toliko njihovih tovaršev.

Zasedba Lerosa

v kritiki angleškega tiska

Stockholm, 18. nov. DNB. Britanski listi se bavijo z vprašanji o temi, ki jo je označil list »Star« z besedami »Greška pilula«.

Gre namreč za ponovno nemško osvojitve Lerosa.

»Evening News« priznava najprej junaški trdovratni boj zavezniške posadke in piše: »Nedvomno smo doživeli udarec, ki zahteva točnejše razjasnitve.«

»Star« piše: »Preden pričnemo kritizirati, moramo jasno pregledati vsa dejstva. Nemci so na Egejskem morju izredno močni. Lahko so Leros poljubno bombardirali, vendar pa se pojavlja nekaj vprašanj. Zakaj smo zasedli Kos, Leros in Samos, če naše vrhovno vojaško vodstvo ni bilo sigurno, da bomo tam tudi lahko ostali?«

Sijajen maneuver

Beograd, 18. nov. DNB. »Na Lerosu so Nemci ponovili svoj sijajen maneuver, ki so ga uporabljali že na Kreti,« piše vojaški sodelavec lista »Novo vreme«. »S tem je strateška ogrlica tridesetih otokov v Egejskem morju, ki jo je Badoglio prinesel kot doto Anglomericancem, razen nevažnih ostankov, zopet iztrgana iz rok izdajalca. Britanci so dopustili, da jim je ušla možnost, ki jim jo je nudil Badoglio. Nemška reakcija, ki so jo narekovala strateška pravila v Sredozemlju, je bila nagla in odločna.«

Uspehi nemških lovcev v Sredozemlju

Berlin, 18. nov. DNB. V sredo so pri obrambi britansko severnoameriških napadov na letališča v južni Grčiji nemška lovka letala izvajala novo zmago. Sestrelila so z eno samo lastno izgubo 11 napadajočih letal. Pri napadalnem poletu na sovražna letalska oporišča na Korziki so uničili nemški lovci na tleh dva težka bombnika in težko poškodovali še eno štirimotorno letalo.

Nad Atlantikom sestreljeno angleško letalo

Berlin, 18. nov. DNB. Dne 17. nov. je prišlo v zgodnjih popoldanskih urah nad Atlantikom do bitke med nemškimi lovci za dolge polete in velikim britanskim vojni letalom. Že po prvih strelah so udarili iz trupa »Sunderland«, ki je letel v smeri proti zapadu v višini kakih 600 metrov, svetli plamen in stebri močnega dima. Nadaljnji napad nemških rušilnih letal je razdrobil njegove krmalne naprave. V sled tega se je do konca obupno se borilo letalo prevrnilo in palo navpično v morje. Nikalnih preživelih članov posadke niso opazili.

Dopoldne istega dne so napadli nemški lovci za dolge polete nad Atlantikom dva britanska štirimotorna bombnika, ki so ju težko zadeli. Osvažnim bombnikom pa je z begom v oblake uspelo, da so se izognili nadaljnjim napadom nemških lovskih letal.

Sofijski tisk o Lerosu in Bougainvillu

Sofija, 19. nov. DNB. Sofijski tisk stoji v znamenju nemškega zavzetja otoka Leros in japonskih uspehov pri Bougainvillu. Vladni list »Dnes« piše med drugim: »Izjave prvega pomorskega častnika japonskega poslanstva v Sofiji Nogučija, da je bil večji del ameriških pomorskih in mornarsko letalskih sil uničen na južnem Tihem oceanu, niso besede kakor propagandne oddajne postaje, temveč izjave osebnosti, ki zasluži vse zaupanje. Otok Leros je kapituliral in pri tem je bilo zajetih 10.000 ujetnikov in zaplenjene velike množine vojnega materiala. Tako se glasi drugo poročilo, ki prihaja tokrat z uradne nemške strani. Vse to brzokone ni bilo sklenjeno na moskovski konferenci. Te zmage osi in mnogi drugi uspehi na raznih bojiščih so najboljši odgovor na sovražnikovo propagando, ki si je v zadnjem času posebno prizadevala, da prikrije, kakor da je os neposredno pred porazom.«

»Slovce« piše med drugim: »Ne more se poudenjati pomena nemških uspehov na Egejskem morju. Zmaga na Lerosu je največjega pomena.«

Zimska pomoč v Bolgariji

Sofija, 19. nov. DNB. V smislu naredbe notranjega ministra Hristova bo od 15. novembra do 31. decembra izvedena v vsej Bolgarski zimska pomožna akcija.

Slovaška novinarska zbornica

Bratislava, 18. nov. DNB. Slovaškemu parlamentu je bil predložen zakonski osnutek o ustanovitvi slovaške novinarske zbornice. Novi zakon uvaža točne predpise glede kvalifikacije, ki je potrebna za uradniški poklic.

Mosley bo izpuščen iz zapora

Stockholm, 18. nov. DNB. Reuter javlja, da bo sir Oswald Mosley, ustanovitelj britanske fašistične stranke, v nekaj dneh vsled zdravniškega nasveta izpuščen iz zapora. Enak bo izpuščen na svobodo tudi njegova žena.

Moderna Amerika nima lastne kulture

Vigo, 18. nov. DNB. Moderna Amerika ne razodeva nikake lastne kulture. Je zjavil na nekem mednarodnem znanstvenem kongresu v Guatemali znanj mehiški znanstvenik losende Vascocelon. Sodobna ameriška umetnost in kultura, je dejal med drugim, stoji na zelo slabih nogah in se morata vedno znova zanašati na Evropo. Kljub številnim razstavam, posvetovanjem in kongresom kulturna stopnja ni na zavidljivi višini in to pričarajo po večini le sprejeti politični begunci. Pesniki so sicer zboljali svojo tehniko, nimaio na nikakih idej in ponavljajo zgolj teze evropskih mislecev. V sliksstvu ne dosega Amerika nikake velike evropske šole in tudi v godbi se še ni rodil ameriški Beethoven.

Nova venezuelska vlada

Stockholm, 19. nov. DNB. Novo venezuelska vlada je sestavljena takole: Jose Nicomedes Rivas, notranje zadeve, Parra Perez za zunanje zadeve, Rodolfo Rojas za finance, Manuel Moran za mornarico in vojsko, Gustavo Herrera za javna dela, Rafael Vegas za prosveto, Feliks Lairat za zdravje, Angel Bialogine za poljedelstvo, Julijo Delz za promet.

Generalni polkovnik Dietl v Gradcu

Nemški vojak kos vsakemu položaju

Gradec, 18. nov. DNB. Generalni polkovnik Dietl, junak bojev pri Narivku, je govoril v Gradcu, čigar častni občan je, na velikem zborovanju v največji mestni dvorani. Generala Dietla, ki je prinesel pozdrave z bojišča, je prebivalstvo pozdravilo z velikim navdušenjem.

Z vojaško kratkimi in jasnimi stavki, ki so vedno znova naleteli na viharno odobravanje, je generalni polkovnik očaral vse do konca svoje poslušalstvo. Z vojaškim humorjem je obrabčal s smehom sovražno propagando ter je zadal smrtni udarec govoricam o domnevno razvirani dolžnosti, stopi v vojno, turški tisk in turška javnost pa sta se takoj odločno uprla temu hujskanju.

Ko se je turški zunanji minister po k. n. raznih razgovorih v Kairu vrnil, so izjavili uradno, da je bila med zaveznički zgolj izmenjava misli o sedanjem položaju, v kateri je pojasnil turški zunanji minister ponovno zunanje-politične smernice njegove vlade.

V torku pa se je sestala parlamentarna skupina Ljudske stranke k tajni seji, da sprejme poročilo zunanjega ministra o njegovih razgovorih z Edenom. Seji so prisostvovali tudi turški državni predsednik, ministri predsednik in vsi člani vlade. Po končanem poročilu so bila posvetovanja, ki so bila po petih urah ob 20. za eno uro prekinjena in so se nadaljevala od 21. do pozno po polnoči. Ob 1.30 se je takoj po zaključku teh posvetovanj sestala neodvisna skupina Ljudske stranke, kateri je prav tako govoril zunanji minister. Tudi tega sestanka sta se udeležila državni poglavar in celotna vlada. Izvajanja zunanjega ministra in nato sledeča debata sta bili končani ob 2.30. Anatolska agencija je še ponoči javila vsem jutranjkom komunikacije. Ob 4. jutraj so izšle prve izjave.

Prvi komunikacije se glasi:

»Dne 16. novembra ob 15.15 se je po predstavitvi podpredsednika Hasana Saka sestala parlamentarna skupina Ljudske stranke, da prisostvuje poročilu turškega zunanjega ministra. Zunanji minister je v svojih izjavah pojasnil politični položaj glede na priobčene dokumente in poročila o moskovski konferenci. Nato je prešel na najvažnejšo točko dnevnega reda, njegove razgovore z angleškim zun. ministrom. Kakor je bilo že javljeno v komunikaciji, izdajem v Kairu, so v prijateljskem in zavezništvu primernem načinu pregledali mednarodni položaj in obravnavali trgovinska vprašanja na osnovi zavezniške pogodbe med Turčijo in Anglijo. Pri tem je turški zunanji minister pojasnil zunanje-politične smernice vlade in obravnaval vse obveznosti, ki izhajajo iz zavezništva. Parlamentarna skupina Ljudske stranke je po prejemu vseh podrobnih pojasnil soglasno odobrila politično smer vlade.«

Drugi komunikacije se glasi:

»Občni zbor neodvisne skupine turške Ljudske stranke se je v torku 16. novembra, po končanem sestanku parlamentarne skupine Ljudske stranke sestel pod predstvom svojega podpredsednika in carigradskega poslanca Ali Rana Turhana. Po pojasnitvi turškega zunanjega ministra in sledeči debati ter dodatnim izjavam priobčena zunanje-politične smernice skupščina odobrila zunanjo politiko, ki jo zasleduje turška vlada.«

Oba komunikacija ne dajeja uradnih izjav turške vlade. Z zanimanjem in napetostjo so v politično zainteresiranih krogih opa-

Poziv domovini, naj ohrani brezpozorno zaupanje v najvišje vodstvo, je naletel na izredno močan in navdušen odmev.

Potem, ko je izpovedal, kako globoko spoštuje nemškega vojaka na bojišču je dejal generalni polkovnik Dietl: »S temi vojniki bom, kos vsakemu položaju, z njimi je močnejše, kot namreč končna zmaga!« Val dolgotrajnega navdušenja je obdal Dietla, ko je pe počastil velikih zaslug stranke zaključil svoj govor z vsem poslušalcem v srce segajočo izpovedjo svoje vere v končno zmago. Ob koncu se je v imenu domovine zahvalil in izrazil njeno zaupanje v bojišče pokrajinski vodja dr. Ueberreither. Graško zborovanje je izzvenelo v brezprimernem navdušenju.

zavali izredno dolgo trajanje seje in pridajali razumljivo veliko pozornost dolgi debati, vendar pa sta komunikacija povzročila takojšnje popuščanje napetosti. Javne, mu mnenja sta vlla zaupanje v nadaljnji mirni razvoj. S tega stališča navajajo posebno odstavke prvega komunikacije, ki pravi, da bo turška zunanja politika pri vsem svojem delovanju imela pred očmi obveznost, izhajajočo iz zavezništva z Anglijo, toda tudi posej ne bo ničesar podvela, kar bi bilo izven te pogodbe.

To priobčeno carigrasko poročilo in oba komunikacija potrjujejo, da sta parlamentarna skupina turške državne stranke in opozicijska skupina soglasno odobrili pri razgovorih v Kairu zavzeti stališče turškega zunanje-politične ministra. Iz dejstva, da so osemurni seji parlamentarne skupine prisostvovali državni poglavar, min. predsednik in celotna vlada, se utegne razbrati, kako ogromen pomen so pridajali tej odločitvi seji.

V resnici se ni turška vlada niti trenutke obotavljala da ne bi v polnem obsegu odobrila stališča zunanjega ministra v njegovih razgovorih z Edenom. Turška vlada je p. n. novno izjavila, da je ohranila nevtralnost osnovno načelo njene politike, ki ga ne bo nikoli zaradi oportunističnih prepoj ali izpremenjenega vojnega položaja žrtvovala. Najbolj poklicana usta so vedno znova poudarjala, da Turčija nima ničesar opraviti z vojno vesel in da nima nikakih vojnih ciljev ali teritorialnih želj, ki bi utegnili narediti tudi vstop njenega naroda v to vojno, zaželen.

Ce so se sedaj po štirnurni debati vsi najbolj publicani zastopniki naroda postavili soglasno na stran vlade, potem je jasno, da gleda turški narod to tako obrazloženo politiko svoje vlade kot na njegovim koristim najbolj primerno in da je odločen tudi v bodoče neovirano nadaljevati svojo politiko striktno nevtralnosti.

Turčija nadaljuje neizpremenjeno svojo politiko

Berlin, 19. nov. DNB. Diplomatski sodelavec »Transkontinent«-Presse piše k zasedanju parlamentarne skupine turške državne stranke med drugim: Ko se je Eden po moskovski konferenci sestel v Kairu s turškim zunanjim ministrom, je anglo-ameriški tisk popolnoma jasno izrazil pričakovanje, da bo Turčija, izpolnjujoč svoje obveznosti, stopila v vojno, vendar je svetovna javnost opazila, da se je turški tisk skupno z vso javnostjo odločno uprli temu hujskanju. Anglo-ameriška prisojanja pa so doživela novo ohladitev z uradno izjavo, izdano po vrnitvi Menemenczoga, ki je poudarila, da so pri teh razgovorih zgolj izmenjali misli o sedanjem položaju. Pri tem je turški zunanji minister ponovno pojasnil osnovna načela zunanje politike svoje vlade. Kljub temu je še vedno trajala v Turčiji napetost, izzvana po zavezniški kampanji tiska, toda s priobčitvijo obeh komunikacij je takoj nastopilo pomirjenje. Predvsem pojasnjujejo turški javnosti z obema komunikacijama, da so narodni poslanci odobrili v Kairu zavzeti stališče in da tako uživa to Menemenczogovo stališče ob njegovih razgovorih z Edenom popolno podporo Turčije in turškega naroda.

Žarišča bitke na vzhodu

»Kärntner Zeitung« z dne 15. novembra poroča iz Berlina:

Z novimi napadi sovjetskih čet je bojno delovanje na vzhodnem bojišču na desni do čisto imenovanih odsekih na novo živelo. V nedeljo so se vneli štiri obrambne bitke, s katerimi so Sovjeti očito pokazali svoje namene za prodor fronte. Vsi ti poskusi pa so propadli ter so imeli napadalci zaradi njih visoke izgube. Izgubili so 176 oklopnikov.

Najsevernejše žarišče bitke je na zapadu Smolenska, kjer so Sovjeti na obeh straneh železniške proge Smolensk—Orsa nastopili k že davno pričakovanemu velenpadu. Po močnem topniški pripravi so oddelki bojnih letalcev v ranih jutranjih urah v nedeljo uvedli napad, nakar so si sledili napadi pehote drug drugemu. To je trajalo do poznih večernih ur. Ob tej priliki se je znanlo na bojišču velika števila dobro opremljenih sovjetskih divizij v nalozi proti nemški postojankam. Vsek tih sovjetskih napadov na se je zlozila v nemški obrambni ognju. Najhujši krajevi vdori pa so bili takoj zajezeni z nemškimi rezervami. Obrambni uspeh nemških čet na tem mestu je bil torej popoln.

Dalje južno na bojišču pri Gomu je skušal sovražnik med Soem in Dnjeptom obnoviti svoj dne 10. novembra zanočeni napad, da bi se polastil mesta Rečice na zapadnem bregu Dnepra. Ta napad so podvzeli oklopi od delki s pncenčja kavalarije. Sovražnik je hotel s tem svoj vdor v nemški bojni črti operativno naglo razširiti ter je ugal, da se mu bo posrečilo obiti nemško bojišče pri Gomu z juza. Ti nameni so bili onemogočeni s tem, da so napadajoče oddelke branilci vrli nazaj. Sovražnik je pri tem izgubil vso konjico, ki jo je vrgel v boj, kar pomeni naj občutno izgubo, posebno če pomislimo, da so Sovjeti od

10. novembra dalje na sektorju pri Gomu izgubili 329 tankov.

Tretje in slej ko prej najtežje žarišče bojev je med Kijevom in Zitomirjem, kjer so bile v nedeljo naše čete umaknjene na nove postojanke izven mesta. Pomisljivo pa je dejstvo, da sovražnik doslej še ni zmozel razširiti svojega približno 150 km dolgega, toda zelo ozkega klina proti severu in jugu. Nasprotno, sovjetski bok je neprestano izpostavljen nemškim protinapadom, ki beležijo zlasti na jugovzhodu Kijeva pomembne uspehe. Tukaj je razbila neka nemška bojna skupina prodrla sovražni oddelki, sestojajo iz tankov, protitančkovskega orožja in iz transportnih vozil. V teku teh bojev so Nemci zopet zavzeli več izgubljenih krajev.

Zelo težak nov napad je bil v nedeljo tudi v velikem loku Dnjepra. Od 5. novembra je bilo v tem odseku razmeroma mirno, zlasti po tem, ko so se poskusi Sovjetov, da bi prodrli proti Krivemu Rogu, ponesrečili z izredno težkimi izgubami. Čas do 13. novembra je sovjetsko vojaško vodstvo izrazilo za to, da je skrajne oddelke odgnalo z bojišča ter jih zamenjalo z novimi silami. Ti oddelki so sedaj posegli v boje na jugozadnjem Dnjeprpotojski, severno od Krivega Roga ter še na nekem tretjem mestu. Udarili so proti severu z namenom, da bi likvidirali južno bojišče ob Dnjepru. Vsi ti napadi so bili pripravljeni z močnim topniškim ognjem in s pomočjo bojnih letal. Na vseh treh bojiščih, kjer sovražnik napada, je v bojih veliko število sovražnih divizij, ki imajo hude izgube, pri tem pa ne dosežejo nobenih bistvenih uspehov v pridobivanju ozemlja. Prvi dan napada se je nasproti končal s popolnim uspehom nemške obrambe.

Odgovor sobranja na prestolni govor

Sofija, 19. nov. DNB. Komisija sobranja, poverjena s sestavo odgovora na prestolni govor, je v četrtek na svoji seji odobrila besedilo tega odgovora, ki bo predložen v četrtek sobranju v odobritev. V njem se v uvodu spominja pokojni vladar, nato pa pravi med drugim:

»Bolgarski narodni poslanec se strinja, da vladar za ohranjanje miru na Balkanu nadaljuje zunanjo politiko po doednani smernicah, kajti njen namen je, da čuva bolgarske interese in utrjuje enotnost bolgarskega naroda, kar pa bo doseženo s pomočjo velikomohabnega Reicha in njegovih zaveznikov, ter s številnimi žrtvami, ki jih je bolgarski narod že doprine-

sel v svojem boju. Naj stori vladar vse, da očuva notranji red, in naj pri slehernem polkusu, od koder koli utegne tudi priti, ogražati mir v državi, uporabi naj strožje ukrepe. Narodni poslanec v vsej tej ukrepi odobri. Narodni poslanec v vsej tej ukrepi odobri. Narodni poslanec v vsej tej ukrepi odobri.

V tem odgovoru nato poudarjajo, da so poslanci pripravljene podprati finančno politiko vlade, da bo tako lahko ugodno potrebam države in narodne obrambe sprico nadaljevanja vojne. Po končani debati bo odgovor na prestolni govor predan regentom.

Občutne severnoameriške izgube

Zedinjene države so izgubile v treh tednih 18.000 mož svoje mornarice

Tokio, 18. nov. DNB. (Vzhodnoazijska služba.) Kakor ugotavlja Domez mornariški izvedenec, so Američani v 20 dneh od bitke pred Monojem dne 27. oktobra do pete letalske bitke pred Bougainvilom 17. novembra po prejšnjih cenitvah izgubili 18.000 izsolanih častnikov in mornarjev.

Ta cenitev se opira na domnevo, da so posamezne vojne ladje imele naslednje število posadke: velika nosilka letal 1600 mož, srednja nosilka letal 1400 mož, bojna ladja 1500 mož, velika vojni ladja 1000 mož, težka krčarka 800 mož, krčarka 350 mož, veliki rusilec 300 mož, rusilec 150 mož, velika prevozna ladja 800 mož, srednja prevozna ladja 500 mož in mala prevozna ladja 300 mož.

Na tej podlagi utegnemo izračunati, da znašajo resne izgube, ki so jih utrpeli sovražniške sile pred Bougainvilom, skupno 18 do 19 tisoč mož. Izgubljeno opremo lahko nadomestijo z novo, nikakor pa ne morejo moštva, za katerega se ne najde tako hitro nadomestilo. To pa tudi opravičuje naznanje, da bo zaradi

težkih sovražniških porazov pred Bougainvilom verjetno nastopilo občutno zmanjšanje sovražniške vojske.

Tokio, 18. nov. DNB. Oddelki japonskih pomorskih letal so napadli zračno jutru dne 17. novembra v zalivu Torokino na otoku Bougainville skupino sovražnih prevoznih ladij in tri izmed njih potopili.

Tokio, 18. nov. DNB. »Jomiuri Ho« piše, da so pri peti letalski bitki pri Bougainvilu Anglo-Američani izgubili najmanj 7000 mož. Tokio, 18. nov. DNB. Po objavi japonskega glavnega stana v sredo popoldne so potopili trih nosilki letal in izjavili po poročilu Domea neki ameriški strokovnjak, »da je zlozlojena hrbenica ameriške mornarice«.

Tokio, 18. nov. DNB. Govornik mornarice kapitan vojne ladje Tashiro je izjavil, da je treba pripisovati uspehe pri Bougainvilu posebni japonski bojni taktiki, ki obstoji v presenetljivem napadu na sovražnika in v bliskovitem zadajanju uničujočih izgub.

Razpust kominterne rafiniran maneuver

Bern, 18. nov. DNB. »Neue Zürcher Zeitung« pričbuje uvodni članek, v katerem pobija mnenje, da razpust kominterne vsekar pomeni, da Moskva ni več propagandna centrala komunistične stranke za inozemstvo in tako lahko odklanja sleherni odgovornost za njeno delovanje. Članek pripominja k temu med drugim:

V šestih mesecih, ki so potekali od razpusta kominterne, je bilo omogočeno preiskati več dejstev, ki pobijajo zgoraj zakujuče. Predvsem ne pozabimo, da so v Angliji našli tajne okrožnice, podpisane od Dimitrova, ki razlagajo da predstavlja likvidacija kominterne zgolj taktičen maneuver. Medtem ko nihče ne more dokazati, da ni več generalnega štaba kominterne, pa so očitni zunanji znaki njegovega delovanja. Zgleda se je edino naslednja izprememba: Koordinacija in vodilna centrala se ne imenujeta več SKKT, temveč »L. likvidacijski odbor kominterne«. Kazno je, da so na višji namig Moskve vse komunistične stranke dobro sprejele to izpremembo. Vsaka komunistična stranka se vedno usmerja svojo propagando po istih načelih in smernicah. Kakorkoli tudi delujejo posamezne komunistične stranke v svojih državah, Moskva jim še ostaja vedno glavno oporišče.

V Moskvi je Dimitrov ki daje svojim bolgarskim rojakom navodila (poziv z dne 17. septembra 1943). Le-tu je Kuusinen, ki prav tako kakor l. 1944 obdeluje in grozi Finski (članek v uradnem sovjetskem listu »Vojna in delavski razred« ter govori v moskovskem radu). Iz Moskve je bil poslan v severno Afriko Marty. Španci komunistični vodje se opirajo na Moskvo, da ojačajo svojo propagando na Iberskem polotoku. Omeniti moramo, da so bili vsi ti politiki svojočasno v eksekutivni kominterne in so sedaj dodeljeni likvidacijskemu odboru. Iz Moskve prihajajo odposlanstva rdeče delavske internacionale v London in Zedinjene države ter v Moskvi si prav pri- zadevajo, da koordinirajo internacionalno gibanje komunistov.

Po vseh teh zaključkih lahko rečemo, da se je danes »razpust kominterne« še jasneje kakor pred nekaj meseci pokazal kot čisto prazen toka rafiniran maneuver. Še vedno je prepozno na mestu, tem bolj, ker z razpadom političnega položaja Sovjetske zveze se jača tudi komunistično rovarjenje po vsem svetu.

Švedski tisk proti sovjetski politiki

Stockholm, 19. nov. DNB. Od moskovske konference stalno naraščajo posebno v švedskem podeželskem tisku glasovi ki izražajo kritiko in pridržke nasproti Sovjetski zvezi in to prav posebno kritiko njene politike nasproti majhnim sosednjim državam. Pri tem deloma tudi omenjajo vedno bolj jasno izročitev Evrope Sovjetski zvezi. V zadnjih dneh so v švedski močno upoštevano izjavo sovjetskega poslanika Umanjika, po kateri smatra Sovjetska zveza bivšo demarkacijsko črto v Pojski za svojo zapadno mejo, bili komentirali, da so zapadne sile bolj ali manj prostovoljno priznale sovjetske zahteve in da se to tako dokončno oddaljilo od načel atlantske izjave.

»Helsingborgs Dagblad« piše: »Četrav ne bi poznali točnega zgodovinskega razvoja orjaškega vzhodnega carstva, vendar bi takisto ne mogli po znanih nastopih Sovjetske zveze v zadnjih letih sklepati kakih brezskrbnih zaključkov. Popuščanje nasproti moskovski vladi se ni nikoli izkazalo kot uporabljivo, ker je s tem zgolj rasel njen tek.«

»Sydsvenska Dagbladet« piše: »Če podpisniki atlantske izjave ne bi spoštovali finske svobode in neodvisnosti, bi to pomenilo flagranten zlom njenih načel.«

»Nya Dagligt Allehand« piše, da je zelo verjetno, da so anglosaske sile na moskovski konferenci prostovoljno priznale sovjetske aspiracije na demarkacijsko črto iz leta 1939 kot mejo, takšno priznanje pa bi pomenilo dokončni odstop od načel atlantske izjave.

Španski list o bedi v Sovjetski zvezi

Madrid, 18. nov. DNB. »Arriba« piše: »Če bi ne bila Sovjetska zveza dežela, katero prebivalstvo je na svetu najbolj navajeno na lakoto, revščino in zatiranje, bi se njena fronta že davno zrušila.«

Hud vihar na Finskem

Helsinki, 18. nov. DNB. V noči od 18. na 17. november je divjal nad Helsinki orkanu sličen vihar, kot ga že leta ne pomnijo. Vihar je povzročil v Helsinkih in v okolici veliko škodo. Okrog 3000 dreves je bilo izruvanih s koreninami. Številne električne napeljave so bile uničene, hiše pa so bile razkrite.

Nova imenovanja v italijanskem zunanjem ministrstvu

Milan, 18. nov. DNB. Uradno objavljajo, da so bile izvršene v italijanskem zunanjem ministrstvu temeljite izpremembe. Sedem diplomatov, med njimi poslanika Taliani in Garbaccio ter prvi poslaniki tajnik Badoglio (maršalov sin) so bili upokojeni. Sedemnajst diplomatov je izgubilo svoj položaj in svoje prejemke, med njimi bivši poslanik v Grčiji Chigi, vodja južnovzhodnega oddelka v zunanjem ministrstvu poslanik grof Pietro-Marchi, nadalje bivši veleposlaniki svetnik v Berlinu Zamboni, bivši prvi tajnik berlinskega poslanstva Casarili in bivši konzul v Monakovu Grillo. Za poslanike so bili imenovani dosežani generalni konzuli Capanni, Gemelli, Mammarila in Chiostri.

Poslanik republikansko-fašistične stranke v Budimpešti

Budimpešta, 19. nov. DNB. Novi poslanik republikansko-fašistične vlade Italije Raffaele Casertano je včeraj prispel v Budimpešto.

Odposlanec Moskve pride v Mehiko

Madrid, 18. nov. DNB. Efe poroča iz Washingtona, da so ameriške oblasti dovolile nekdanjemu španskemu komunističnemu ministru Jezusu Hernandezu in njegovemu tajniku potovanje v Mehiko. Hernandez, ki je pred štiri leta živel v Sovjetski zvezi, je bil do nedavna zaprt v Zedinjenih državah. Na pritisk Moskve je bil nato izpuščen in sedaj naj z vednostjo in voljo Roosevelta nadaljuje v Mehiko svoje boljše- viško rovarstvo.

Tatvina 5 kg zlata

Stockholm, 19. nov. DNB. Ves stockholmski tisk poroča o senzacionalni tatvini v Švedski. Iz nekega izredno strogo zastraženega izpirališča zlata je bilo ukradenih najmanj 5 kg čistega zlata.

Kratke vesti iz vsega sveta

Zagreb, 18. nov. DNB. Ob drugi obletnici ustanovitve ustaške ženske organizacije je imel Poglavljen govor, v katerem je rekel med ostalim: »Hrvatska dežela je velika, obširna in bogata ter je zmožna, da prehrani ne le šest, temveč 16 ali pa celo več milijonov ljudi.«

Nanking, 18. nov. DNB. Subhas Candra Bose, ki se sedaj mudi v Nankingu, je v četrtek obiskal grobnico Nankajena. — Kasneje je obiskal predsednika Vančing-veja.

Bangkok, 18. nov. DNB. Dne 7. januarja bodo v vseh Tajski s podporo odbora za sklepanje zakonov množične poroke. Doslej se je javilo že 3500 parov zakonskih kandidatov.

Boljševiki proti zvezi malih držav

»Izvestija« potrjujejo popolno ukončitev Edena in Hulla Stalinovemu diktatu

Berlin, 18. nov. DNB. Članek moskovskih »Izvestij« pod naslovom »Vprašanje zvez malih držav v Evropi« odstranjuje se poslednje dvome, kako daleč so se Angličani in Američani podvržili na moskovski konferenci boljševikom.

Sovjetski list piše med drugim, da se pojavljajo v angleški javnosti številni glasovi, ki na svoj način tolmačijo stališče sovjetske vlade v zvezi z moskovsko konferenco. Tako so izjavili posebno komentatorji angleških tednikov, da se je sovjetska vlada izrazila polnoma spoznavno z ustanovitvijo zveze malih evropskih držav po vojni. »Sovjetsko stališče k temu vprašanju se ne opira« nadaljuje list, »na kakršna koli teoretska razmišljanja, temveč na konkretna in praktična dejstva. Po končani vojni bodo nastale negotove razmere in se bo notovno izjavil na male države pritisk, da se napotijo k vstopu v eno ali drugo skupino držav. Na koncu moskovskih razgovorov se je sovjetsko odposlanstvo popolnoma jasno izrazilo proti ustanovitvi takšnih zvez, da bi pravčasno preprečile umetno tvorbo takšnih državnih skupin. Tako niso sovjetskega stališča gledano v inozemstvu ustanovljene begunske vlade dovoljno povezane s svojimi narodi. Zato utegne biti, da te vlade in ukreni, ki jih bodo izvedle, ne bodo ustrezale željam njih narodov. Zategadelj je s sovjetskega stališča ne samo pre-

Zasluzen konec komunističnega krvnika

Pri Planini je bil zajet komunistični preiskovalni sodnik, sodni pripravnik Ivan Bulović

V okolici Planine je bil ob enem z osmi- mi drugimi tovaršji zajet Ivan Bulović, prosluli komunistični sodnik, stanujoč v Ljubljani v Beljaški ulici št. 30, po pokli- cu sodni pripravnik.

Bulović je bil pri komunističnih tolpah preiskovalni sodnik. On je tisti, ki je v

zadnjem času pri Ribnici poklal 74 pošte- nih in zavednih slovenskih fantov. Pri Planini je bil za svoje strahovite zločine na mestu kaznovan.

Podrobnosti bomo objavili v jutrnji št. 263.

Lep uspeh domobrancev pri Novem mestu

Hud poraz in velike izgube v beg pognanih komunističnih oddelkov — Težki časi tudi za propagando OF

Odkar se tudi ljubljansko meščanstvo vedno bolj odločno uvršča v protikomunistični tabor, ima propaganda OF vsak dan težje delo in postaja kar vidno nervozna. Pobratenje komunistov z badoljevci, množestveni umori Slovencev in Slovenov brez razlike na »ihovo« naziranje, grozote komunistične strahovlade po Dolenjskem, o katerih prinašajo begunci in rešenci vsak dan nova poročila — vse to je močno po- splošilo duhovno preobrazbo meščanstva in povzročilo, da število pristažev in simpa- tizerjev OF naglo kopni tudi v njegovih vrstah. Že samo zaradi tega je komunistična propaganda močno opešala. Še bolj pa je izgubila na svoji učinkovitosti, ker ji v vedno večjem številu odpadajo njeni ne- prostovoljci, a kljub temu nekakaj tako vneti pomagači: oni kratkovidni in naivni meščani, ki so nasledili geslom in izmišljotinam OF ter jih nekritično širili dalje. Sedaj so po izkušnjah zadnjih mesecev tudi ti zaslepljeni ali zapeljanci posteli bolj previdni in kritični in propaganda OF si mora izmišljati že prav debele »senza- cij«, da se njeni valovi vsaj malo še opa- zijo med ljudmi.

Eno takih nerodnih izmišljotin so skušali razširjati komunistični agitatorji v začetku tega tedna. Zatrjevali so nič manj in nič več, kakor da so komunistični oddelki — spet zasedli Novo mesto. Toda ljudje km niso šli več na limanice in senzacijska bomba komunistične propagande ni hotela eksplodirati. In res se je spet enkrat po- kazalo, da je resnica ravno nasprotna od komunističnih trditve. Bilo je takole:

Sredi peteklega tedna so začele komu- nične tolpe prihajati iz Gorjancev in se približevati Novemu mestu. Komunisti so zasedli nekatere strateške točke in pri- vlekli na nje tudi nekaj italijanskih topov z badoljevskimi topničarji. S temi topovi so začeli streljati na Novo mesto in pri- pravljali so tudi napad na novomeško do- mobransko posadko, tola ta jih je prehi-

tela in jih presenetila z lastnim napadom na komunistične postojanke. Komunisti so bili tako presenečeni in zbegani, da so kljub svoji premoči niso spustili v resno borbo, temveč so se začeli takoj hitro umi- kati. Njihovo umikanje se je pod borbenim pritiskom domobrancev kmalu spreme- nilo v neurejen beg na vse strani. Domobanci so jih podili daleč v okolico in iz- čistili vse teren. Zasedli so pri tem tudi Trško goro. Pri zasledovanju bežečih komunistov so domobranci našli na večje število polnih in ranjenih komunistov ter zaplenili mnogo orožja in opreme, kar vse dokazuje, kako paničen je bil beg in kako hud poraz komunističnih oddelkov. Med do- mobanci je padlo šest fantov, človeške in materialne izgube komunistov pa so prav velike in občutne.

O stilih porazih komunističnih oddelkov poročajo tudi iz Belokrajine, kjer so komu- nični prav tako utrpeli vnovič znatne izgube na ljudeh in še bolj na materialu, ka- terega so jim bili poklonili badoljevci.

Tako nastopajo vedno težji časi ne le za komunistične tolpe na Dolenjskem, temveč tudi za podtalno komunistično propagando, katere izmišljotine so sproti razkrinkane po dejstvih in dogodkih.

Gospodarstvo

Amerika hoče obvladati morja

Berlinski tednik »Das Reich« prinaša v eni zadnjih številki zanimiv članek dr. Al- freda Frankenfelda o prestižni trgovinski mornarici Zedinjenih držav. Ameriška ladje- delniška industrija se je od leta 1941 po- četovila. Trenotno zapisiše približno 2 in pol milijona delavcev. Po načrtu naj bi v letošnjem letu zgradila 12 milijonov bruto- registrskih ton ladij in približno enako šte- vilno ladij v prihodnjem letu. Skupaj s pre- ostankom starih ladij naj bi trgovinska mornarica Zedinjenih držav (seveda ne- upoštevajoč bodoče izgube) v letu 1945 do- segla 20 milijonov bruto registrskih ton, in bi bila trikrat večja, kakor angleška trgo- vinska mornarica po znanih izgubah v sa- danji vojni.

Seveda ni nobena tajnost, da pripada pre- taini del novih ameriških ladij zadnjemu tipu tovarne ladje, ki ustreza le najn- jarnim prevoznim nalogam v vojni. To velja pred- vsem za takozvane Liberty-ladje, ki vozijo le z brzino 11 milj na uro in so tudi zaradi pocenostavljene konstrukcije manj primerne za prevozne naloge v mirnem času. Šele v zadnji dobi so ameriške ladjedelnice prešle k gradnji izboljšane in sposobnega ti- pa, ki naj bi v bodoče predstavljal jedro ameriške trgovinske mornarice.

Gradnje te ameriške prestižne mornarice, ki naj v bodoče zavzema monopolni položaj v svetovni pomorski trgovini, dela ameriškim gospodarstvenikom precej skrbi, ne samo za- radi tega, ker bi to vzbudilo precejšnjo neje- voljo zavezniške Anglije, ki je doslej imela največjo trgovinsko mornarico in ki je v tej mornarici gledala od nekdaj važno oporo britkega imperija. Ameriški gospodarstveniki smatrajo, da tako močna ameriška mornarica ne bi bila dobra kupčija. In ne samo to, kva- rila bi celo kupčijo ameriškim izvoznikom. To pa je previsoka cena za dosega takih pre- stižnih ciljev. Kako naj tudi drugi narodi verjamejo obljubam Washingtona glede povoj- ne gospodarske obnove in ozdravljenja sve- tovnega gospodarstva, če hoče Amerika ob- vladati vse pomorske poti in tako delati hudo konkurenco drugim izrazitim pomorskim na- rodom. Ameriški industrijski izvozniki so mne- nja, da je treba imeti predvsem pred očmi ve- like kupčije, ki jih bo ameriška industrija me- la z obubožanimi deželami z veliko uvozno potrebo. Zadoštevati teh kupčij pa ne smejo motiti monopolistične tendence za ustvaritev ogromne ameriške mornarice.

Gospodarski interesi Zedinjenih držav se nanašajo predvsem na izvoz potrošnih dobrin po čim nižji ceni. Zato mora izvoznik dati prednost čim nižjim stroškom prevoza. Pre- voz z ameriški ladjami pa je bil vedno najdražji. Podražitev prevoznih stroškov bi lahko bistveno zmanjšala konkurenčno spo- sobnost ameriške industrije na svetovnem trgu, kar pa je v ostrem nasprotju z interesi Ze- dinjenih držav.

Polemika, ki se je razvila v Zedinjenih državah o vprašanju bodoče trgovinske mornarice se sploh vrtil predvsem okrog vprašanja, kako doseči čim ceneje prevo- sne stroške za ameriški izvoz. Če to ni mogoče drugače doseči, naj se raje upo- števajo tuje ladje za prevoz ameriškega blaga.

Glede na te ugovore se čujejo že razni predlogi za rešitev tega kočnega vpra- šanja. Tako predlagajo med drugim, naj bi se ustvarila ameriška vladna rezervna mornarica, ki naj bi bila rezervirana iz- ključno za nujne potrebe v vojni. V to rezervno mornarico naj bi uvrstili pred- vsem takozvane Liberty-ladje, in sicer za skupaj 10 do 15 milijonov ton. Povojna ameriška trgovinska mornarica, da naj bi po predlogih iz vrst ameriških gospodar- stvenikov imela le 12 do 15 milijonov ton, kar bi omogočilo vzpostavitev pravičnega ravnotežja med pomorskimi narodi.

Roosevelt je sedaj postavljen pred di- lemo in vedno bolj stopa v osrednje vpra- šanje, ali naj Amerika zasleduje čisto pre- stižno politiko nadvlade na morju, ali po politiko gospodarstvenega razuma, ki jo predlaga gospodarstveniki. Vse kaže, da izravnavo interesov med gospodarstveniki in washingtonskim gospodarskim imperia- lizmom ne bo lahka.

Naročite se na romane DK!

Kronika

* Nemška protiletalska zaštita štuje 600.000 ženskih članic. Iz Berlina javljajo, da se je vpisalo v oddelke za protiletalsko zaščito v Nemčiji nad 600.000 žensk. Člane protiletalske zaštite ne izvršujejo samo podrejenih nalog, temveč poslujejo v mnogih krajih tudi kot voditeljice protiletalskih oddelkov, kot instruktorke in organizatorke. V Recklinghausenu je n. pr. nekakšna instruktorka sama pogasila 80 žariščnih bmb.

* Vozni listki nemške državne železnice bodo od 1. decembra dalje veljali spet samo po 4 dni. Sedanja veljavnost za dobo 14 dni bo s tem ukinjena.

* Trobojnica brez znaka savejske hiše na italijansko-švicarski meji. Na povelje nekake republikanske oddelke fašistične vojske so v okolici Chiassona na italijansko-švicarski meji prvič razobesili italijansko zastavo brez znaka savejske hiše. To je prvi primer, da se je zastava te vrste pojavila na meji med Italijo in sosednjo državo.

* Začetek koncertne sezone v milanski Scali. V prvi polovici novembra se je začela nova koncertna sezona v milanski Scali. Letošnje koncertne produkcije se bodo vršile v prizemlju palače Odeon, njih pričetek je ob 16. koncu vsakega koncerta pa je ob 17.45 minut. Vrhovni vodja letošnjih koncertov Scale je kapelnik Antonio Cotto.

* Začetek šolskega leta v Severni Italiji. Iz Rima poročajo, da se je začel šolski pouk v mestih Severne Italije večinoma že 8. novembra.

* Povečani obroki kruha za italijanske delavce v vojni industriji. Iz Rima poročajo, da je Italija prispela večja pošiljka žita iz Nemčije. Žito je namenjeno za prehrano delavcev, zaposlenih v italijanski vojni industriji. Vsi delavci te vrste bodo dobili poseben dodatek kruha, prav tako pa bodo tega dodatka deležni člani njihovih družin.

* Zakonski par s 17 otroki. Tramvajске mu sprevodniku Juliju Giulianu in njegovi ženi se je te dni narodilo 17. dete. Med 17 otroki imata zakonca Giuliani 11 sinov,

Radovan Lihteneker †

Iz Zagreba je prispela vest, da je dne 26. oktobra v nekem tamkajšnjem sanatoriju nenadoma umrl prokurist gosp. Radovan Lihteneker. Zaradi vnetja slepice se je moral dati operirati. Na žalost so nastopile komplikacije, katerim je končno polegel, star šele 39 let, torej v najlepši življenjski dobi.



Pokojsnik je bil sin znanega poštnega upravnika g. Alibina Lihtenekerja. Rodil se je v Gradcu, študiral pa v Celju in potem v Ljubljani, kjer je absolvirati trgovsko akademijo. Služboval je pri Ljubljanski kreditni banki in nato več časa pri znani veletrgovski Gregorji v Ljubljani. Leta 1932. je vstopil v službo Poštno hranilnice ter je bil nazadnje glavni blagajnik njene podružnice v Podgorici. Od tam se je po izbruhu vojne vrnil v Ljubljano, potem pa odšel v Zagreb, kjer je našel novo zaposlitev.

Vest o smrti Rada Lihtenekerja je močno pretresla vse njegove znanke, ki so ga imeli radi zaradi njegovega optimističnega razpoloženja in dobrega srca. Da si je tudi v Zagrebu pridobil velik krog prijateljev in znancev, priča poročilo o lepi udeležbi pri njegovem pogrebu, pri katerem so bili močno zastopani zlasti zagrebški Slovenci.

Poleg očeta, bratov in sester zapuščena pokojnik vdoru in 8 let staro hčerko. S težko prizadetimi svojci sodelujejo vsi njih znanjani in prijatelji. Rada Lihtenekerju bo hramljen blag spomin!

* Maša zadušnica za v Zagrebu umrli g. Radom Lihtenekerjem bo v torek, 23. t. m. ob pol 8 v župni cerkvi v Sisku.

Kultura

Slovenska simfonična glasba

V pravkar izšli zaključni številki 36 letnika »Cerkvenega Glasbenika« je objavil urednik tega glasbenega obzornika prof. Stanko Premrl članek Slovenska simfonična glasba. Je to prvi pokušaj pregleda slovenske glasbene umetnosti na simfoničnem področju in zato vreden pozornosti. Pisec je upošteval tudi glasbo poljudnega značaja in tako, ki je namenjena za mali oziroma godalni orkester. Tako je mogel našteti nad 200 skladb, kar za naše razmere nikakor ni skromno število.

V seznamu imen slovenskih simfoničnih skladateljev in njih skladb so zastopani z več kot tremi skladbami Emil Adamič, Blaž Arnič, Matija Bravničar, dr. Josip Cerin, Fran Gerbič, dr. Benjamin Ivavc, Anton Jaki, Davorin Jenko, Karel Jeraj, Srečko Koporec, Anton Lajovic, Gasper Malek, Slavko Osterc, Viktor Parma, Mirko Polič, Stanko Premrl, Primož Ramovš, Safa Santel in L. M. Škerjanec. Posebno obilno so udeleženi Adamič, Osterc in naš največji simfonični skladatelj L. M. Škerjanec.

St. Premrl sklepa svoj pregled z opazko: »Spričo teh tu navedenih — nad dve sto — skladb za veliki ali po večini še za godalni orkester se upravičeno vprašujemo, kako je mogoče, da se na primer v koncertni sezoni 1942/43 pri izredno številnih simfoničnih koncertih ni izjavilo več kot samo deset slovenskih orkestralnih del. Zato pričakujemo, da bodo naši orkestri in njih voditelji v bodoče nasprotni našim domačim delom bolj pripravljeni in da ne bo nobenega simfoničnega koncerta brez ene ali več slovenskih simfoničnih skladb.«

Vsekako bo Premrlov seznam slovenskih simfoničnih skladb, med katerimi so tudi še neizjavljena dela naših najmlajših skladateljev, samo v korist sestavljalcem prihodnjih koncert-

od katerih so najstarejši že na bojišču. Babica Giulianijevih otrok, gospa Marija Giuliani, je dne 12. novembra obhajala 80. rojstni dan. Tudi ona je imela mnogo potomcev, namreč 18 otrok. Danes se zbira okoli nje 32 vnukov ter še več pravnukov.

* 677 letalskih napadov na London. Angliški časopisi poročajo, da je doživel London te dni že svoj 677. napad iz zraka.

* Švedska izdaja ameriškega lista. Švedski listi poročajo v obliki inserta, da bo začela ameriška revija »Time« izhajati tudi v posebni izdaji za Švedske. Časopis bo za ta namen natisnjen v švedščini.

* Nad 2000 ameriških šol so zaprli. Letošnje jesen so zaprli v Zedinjenih državah nad 2000 ljudskih šol, poglavito v krajih, kjer ni nobenih možnosti za nadaljevanje pouka. Na ostalih šolah pa manjka še vedno 75.000 učnih moči, kajti učitelji so v Ameriki tako slabo plačani, da ob prvi priložnosti, ki se jim nudi, radi zapuste svoje mesto ter gredo s trehuhom za boljšim kruhom.

Iz Ljubljane

u— Megleno vreme. Včeraj je gođovala Elizabeta, ki ji naši kmetje pravijo »setenika«, to pač zato, ker otepe poslednje liste in sadeže. Zelo lep kmečki red tudi pravi: Sv. Elizabeta na belem konju pride. Letos so to opravili že drugi svetniki pred njo. Kljub južnemu vremenu zadnjih dni pa je bil Ospešni god v belo zavrt. Se je po Ljubljani snega in brozge. Legla pa je tudi dušica megla. V četrtek, čez dan smo imeli 3.6° C, včeraj zjutraj pa natančno 1° C. Barograf v Zvezdi je v četrtek dopoldne zabeležil nenavadno močan tresljaj, popoldne pa se je spet umiril in je čez noč zabeležil vzpon proti 760 mm.

u— Pitno vodo v zaklonišču redno obnavljajte!

u— Petrolej za november. Mestni prekrbovalni urad bo delil nakaznice za petrolej za mesec november tako, da v ponedeljek 22. novembra pridejo na vrsto upravičenci z začetnicami A do C, v torek 23. novembra upravičenci z začetnicami D do F, v sredo 24. novembra upravičenci z začetnicami G do I, v četrtek 25. novembra upravičenci z začetnicami J in K, v petek 26. novembra upravičenci z začetnicami L do N, v soboto 27. novembra upravičenci z začetnicami O in P, v ponedeljek 29. novembra upravičenci z začetnicami R do S, v torek 30. novembra upravičenci z začetnicami T do V, v sredo 1. decembra upravičenci z začetnicami Z in Ž ter v četrtek 2. decembra zamudniki. Petrolej bo urad nakazoval samo po tem razporedu vsak dan od 8. do 10. in od 13. do 17. ure v Mahrovci hiši na Krekovem trgu št. 10/1. Po tem načinu razdeljevanja bo vsakdo dobil nakaznico brez dolgega čakanja. Zato stranke opozarjamo, naj se ravnajo po abecednem redu in naj ne pridejo kar vse že prve dneve po nakaznice, ker bi sicer morali ljudje čakati v mrzli veži.

u— Kako je treba ravnati s sodi za vino. V pravkar izišlem »Kmetovalcu« štey. 9 in 10 čitamo o tem poučen sestavek, v katerem pravi pisec, da vrednost vina ne zavisi samo od kakovosti grozja ter od sposobnosti in strokovnega znanja kletarja, temveč tudi od sodov, v katerih se vino predelava in čuva. Nekateri, ki ne poznajo važnosti pristopa kislika pri pravilnem dozorevanju in čiščenju vina, barvajo svoje sode, da bi s tem povečali odpornost in podaljšali njih trajanje. Pobarvani sodi pa imajo prav tako lastnosti kot cementni ali stekleni sod, v katerem postane vino tako, kakršno je v njem natočeno ter se ne more niti zblistriti niti dozoreti. Zaradi tega ne smemo barvati sodov v katerih hočemo hraniti vino. Priporočljivo pa je barvati obročce, da ne zarjavijo.

u— Zračite zaklonišče, da bo vedno uporabno!

u— Skupna nabavna in prodajna zadruga v Ljubljani. Dunajska cesta 12, sporoča vsem trgovcem, ki so od nje prejeli krompir za delitev konzumentom, da ji najkrajše do ponedeljka 22. t. m. vrnejo vse odrezke za krompir in sporoče zalogo iste. Obenem obveščamo konzumente, naj čim prej dvignejo krompir, ker odrezki št. 1, 2 in 3 zapadejo v soboto 20. t. m.

u— Soredniki akademika Ivana Greifa prosijo gospe, ki dne 3. t. m. prinesla poročilo o njem, naj bo tako plemenita, da pismeno in eventualno brez podpisane sporoči na naše uredništvo vse, kar ve o njem in posebno, do kdaj je bil v Ribnici.

u— Akademikarke-ki, uporabite koristno svoj preki čas za študij praktičnih predmetov: strojepisja, stenografije, knjigovodstva, korespondence, jezikev itd. Nov specialni tečaj prične v ponedeljek 22. novembra. Izbra predmetov po želji. Učnina nizka. Vpisovanje dnevno. Podrobne informacije daj: Trgovsko učilišče »Christoforov učni zavod«, Domobranska 15.

u— Najlepša, najkoristnejša in najcenejša je Vodikova prakta! Prava ljudska cikanca za vse! Ljubljancem, ne odlašajte s pristopom k Vodikovi družbi! Čez dober mesec bodo že izšle letošnje knjige, ki jih bodo člani prejeli za 24 lir.

u— Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji — dnevni in večerni — prične v ponedeljek 22. novembra. Največja moderna strojepisnica: raznovrstni stroji. Desetprstna metoda. Pouk je dopoldne, popoldne ali zvečer, učne ure po želji obiskovalcev. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. — Posebni tečaji tudi za knjigovodstvo, korespondenco, jezikev itd. Izbra predmetov po želji. Informacije, nove propekte daj: Trgovsko učilišče »Christoforov učni zavod«, Domobranska 15.

u— Staršem omni dijakov-ini, ki letos nimajo rednega pouka, priporočamo, da zapošli svoje hčerke in sinove s koristnim delom: Prijavite jih v tečaj strojepisja, stenografije, knjigovodstva, jezikev itd. Pouk v novem tečaju prične v ponedeljek 22. novembra. Izbra predmetov po želji. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije daj: Trgovsko učilišče »Christoforov učni zavod«, Domobranska 15.

u— Nov zvezek »Police za malece. Pravekar je izšla knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani zbirko veselih in žalostnih prilog. Iz njih je v zelo živahnih verzih napisal Cvetko Golar in v zabavnih risbah ilustriral Edo Deržaj.

u— Naknadno vpisovanje v trgovsko učilišče »Christoforov učni zavod«. Ljubljana, Domobranska 15 se vsi vsi dnevno za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti in za Višji trgovski tečaj ter vse ostale oddelke. Na razpolago brezplačni prospekt. Ravnateljstvo.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

u— Dva ktnja bo na javni dražbi prodala Mestna pristava v Povšetovi ul. št. 12. Dražba se bo vršila v ponedeljek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne na dvorišču mestne pristave.

Ekodovala desno nogo. Poškodbe na glavi ima 43 letni mizar Maks Pilberski iz Maribora, ki je padel s kolesa. 43 letna namenska Kristina Bazanekova iz Maribora je padla na cesti in si zlomila nogo. 18 letna Ana Razborškova iz Slivnice si je pri padcu zlomila levo nogo. 37 letnemu Konradu Friedlu iz mariborske okolice pa je padel tram na desno nogo in mu jo zlomil. Poškodovanci leže v mariborski bolnišnici.

Obsojda zaradi prepušdanega klanja živali. Sodišče v Mariboru je obsodilo 47 letnega kmeta Franca Cerjaka iz mariborske okolice zaradi skrivnega zakola goveda na leto dni zapora in 500 mark denarne globe. Cerjaku so dokazali, da se je bal, vil tudi s posli črne boze in t. h. o. p. t. v. Vsi ljudje, ki so pri Cerjaku kupili meso zaklanega goveda, so bili takisto obsojeni na zaporne kazni.

Z Gorenjske

Posvetovanje prehranjevalnih uradov. V mali dvorani nove uradne hiše deželnega svetnika v Kranju so se zbrali zastopniki gorenjskih prehranjevalnih uradov. Sejo je vodil glavni oddelki vodja Kaufmann. Okrajni kmetijski vodje so poročali o stanju odaje in o drugih delih. Nedelje so razpravljali o važnih vprašanjih prehrane in je vodja Kaufmann pojasnjeval postopek v Reichu. »Kärntner Zeitung« pripominja: Posvet je pokazal, da se morajo prehrane na Gorenjskem z vsemi silami truditi, da bi zagotovili prehrano vsega prebivalstva.

V lavantinski škofiji, ki danes slovi po odličnem saljastvu, so svoj čas bili z lepimi vinogradi, danes pa je le šerokaj ostankov. Ze davno umrli prof. Franc Jäger je obširno raziskoval lavantinsko vinogradništvo in saljastvo. Po njem poroča »Kärntner Zeitung«: Zelo verjetno je bilo vinogradništvo v lavantinski dolini udomačeno že v rimskih časih. Golovo pa je, da se je začela vinova trta zlasti pod škofstvom Barabaznanov okrog leta 1070. lepo razvijati okoli Volperske in po ustanovitvi benediktinskega samostana v st. Pavlu tudi v dolnji lavantinski dolini. Še leta 1557, je 59 občinških mož iz Volperske pridelalo 603 četrtinjakov vina, mešani 528, kmetje pa 140 četrtinjakov. Posobni viniki red je dočel prodajo in točenje vin po mestih, trgih in na deželi. Ko pa so bile dočene nove vinske lokacije, so jeli lavantinski vinogradi bolj in bolj opuščati trto. Ko so se zlasti za časa Marije Terezije izboljšale ceste, in je bil olajšan dovoz boljših vin, je saljastvo izpodrinilo trto v lavantinski dolini.

V celovškem gledališču bodo od ponedeljka dalje vse predstave ob 19. uri, zatemnitev pa traja na Koroškem od 17. do 6.30 uri.

Beljski pevec na Dunaju. K proslavi 100 letnice dunajskega moškega pevskega društva je poslalo beljsko pevsko društvo posebno odposlanstvo na Dunaj, kjer je bil z odličnimi koroškimi rajski prigrizen koroški večer. Beljski kvintet in citra Thaisel sta številne poslušalce razveseljevala s koroškimi popevkami.

Huda pijača. 36letni cestni delavec Vincenc Vidmar iz Podkorena je — bodi že iz nevednosti ali v hudi ježi — krepko potegnil iz steklenice, v kateri je bil spirita. In posledica? Vidmar je bil nezavesten prepejan v bolnišnico v Beljaku.

Iz Hrvatske

Imenovanje v državni upravi. »Narodne Novine« objavljajo odredbo o imenovanju Draga Zubrinčica za velikega župana velike župe Vinodol in Podgorje v Senju. Premišljena sta bila poželjani velike župe Sana in Luka v Banjaluci Ahmed Krupić v nastojanje ministrstva poželjani velike župe Usora in Soli v Tuzli dr. Feliks Niedzielsky k veliki župi Sana in Luka v Banjaluci. — Uprava velike župe Cetina v Splitu je bila poverjena načelniku mestne uprave v Splitu dr. Brunu Narleju. Veliki župan dr. Petar Gvozdić pri notranjem ministru je bil razrešen svoje dolžnosti.

Teden oboroženih sil. Danci od 7. do 14. novembra so bili v vseh krajih Hrvatske, kjer so vojaške posadke, posvečeni hrvatskim oboroženim silam. Namen tega tedna je bil manifestirati skupnost vojske in meščanstva v borbi in delu za obrambo in izgradnjo države. Spored vojaškega tedna je bil raznovrsten. Vojski so izvajali mnogo resnih in zabavnih točk, pomerili svoje sportske sposobnosti, pokazali pa tudi svoje dobro srce s tem, da so zbirali prispevke za družine padlih in ranjenih tovarišev.

Zagrebske restavracije bodo dvakrat na teden zaprte. Zaradi prihranka na kuriru in električnem toku bodo po sklepu zagrebške občinske uprave restavracije dvakrat na teden zaprte. Tuli obratovni čas bo skrajšan, in sicer za točilnice in bifeje od 8. do

rarna zgodovina nam pripoveduje o tem robu značilno zanimivost. V francoščini se imenuje žepni robec mouchoir. V času, ko je vladal klasičistični literarni okus, je bila ta beseda silno nesposobna in ni bilo mogoče, da bi jo kdo spregovoril na odru. Zakaj bi bil žepni robec kot beseda tako, da bi se ga vsi sramovali, tega današnji človek ne razume — toda kaj bi bila člo, velika kulturna zgodovina, če bi v nji ne vladali predsodki? Prvi prevajalec »Othella« v francoščino je prevedel po Shakespearu žepni robec kot mouchoir. Zaradi česar mu je slovstvena javnost dala hud ukor. Toda ta prevod ni bil niti namenjen za odra. V nadaljnjih prevodih so nadomestili »mouchoir« z vsem mogočim, tako z rokavico, s pasom, trakom, pramenom las, dokler ali zopet smel postati žepni robec. Zato pa se je bila morala izvršiti cela slovstvena revolucija, prevladati so morali romantiki, ki so začeli uvajati — na pr. takoj V. Hugo s »Hernani« — celo vrsto dotlej »nesposobnih« besed take vrste kakor je mouchoir. Zato V. Hugo upravičeno pravi, da je romantizem celo francoskemu vokabularju posadil na glavo frigijsko čepco. Šele zdaj je torej Desdemona dobila svoj žepni robec.

Ta mala kulturno-zgodovinska zanimivost ima prav kakor kaka basen svojo moralno. Kaže nam, koliko predsodkov se včas oklepa pojavov. ki se zde v drugem času docela naravni in razumljivi. Problematika in zgodovina besed je sploh zelo zanimiva: v nji se preplekajo verne odraža čas kakor v marsičem, kar velja za avtentičen izraz določene dobe.

Zapiski

Pred izidom Stoneovega življenjskega romana o Jacku Londonu. Prve dni prihodnjega tedna bodo prejeli naročniki eno naj-

zanimivejših knjig, kar jih je izdala Dobra knjiga: Stoneov življenjski slovečnega pisatelja Jacka Londona. Le malokdovega, kako razgibano in nupeto je bilo življenje tega popularnega pisatelja, ki pripada dandanes svetovni literaturi. Lahko rečemo, da J. London ni samo pisal romanov, marveč je iz lastnega življenja ustvaril značilen roman, ki mu je dal pisatelj »Sile po življenju« nepozabno življenjsko-pripovedno podobo. Roman je prevedel Peter Donat. Podrobnejše poročilo ob prihodnji priliki.

Cerkveni glasbenik približuje v 11-12 številki 66. letnika nadaljevanje razprave dr. Antona Dolnarja »Pregled slovenske cerkvene glasbe« (v tem poglavju obravnava pisec p. Angelika Hribarja). Viktor Steska v članku »Cerkvene in narodne pesmi« dokazuje nasproti trditvam nekaterih slovstvenih zgozovinarjev, češ da so izdajatelj slovenskih cerkvenih pesmaric namenoma zatiral posvete narodne pesmi, da ta trditve ne drži in da »dobrim, poštenim, doctojnim narodnim pesmim nč ne na protuje!« Vinko Vodopivec se ob 20letnici smrti spominja goriskega skladatelja Ivana Kokosarja. Adolf Gröbming naljubljuje svoj zlasti za pevece in voditelje pevskih zborov: »Zni spisa« Nekaj poglavij iz fiziologije in fonetike. V njem se bavi s pravilno izgovarjanjem nekaterih naših konsonantov. O Premrlu v članku »Slovenska simfonična glasba« poročamo posebej. V Oglasniku za cerkveno in svetno glasbo ocenjuje St. Premrl 8-9e šantla skladbo Koncertino, Primož Ramovša Pihalni trio in Vinka Vodopivca Nočni obisk. Zadnjo številko 66. letnika glasla naših Ceciljancev zaključuje kratke vesti. V prilogi prinaša dve cerkveni skladbi Mirka Renjerja in eno St. Premrla.

Beleznica

KOLEDAR

Sobota, 20. novembra: S

SPORT

Boksarji med seboj

Kako trenirajo mečni možje, ki s pestmi sluzijo denar?

Boksarji — to so tisti ljudje, ki z dobro merjenim udarcem s pestjo lahko zaslužijo več kakor pisatelj s tisočimi še tako duhoviti opazkami. Že zato, je jasno, da je boksarski poklic izredno zanimiv. Seveda je treba imeti tudi za ta poklic — talent.

In kjer je treba talentov, tam se zmerom pojavijo ljudje, ki talente iščejo. Taksi strokovnjaki se na primer vozijo s kočijo in slišijo kočijaža žvrgoliti znano popevko. In že ga nagovorijo: Od kod imate ta glas? Vi morate v operi! Pridite jutri k meni. In v enem letu prepeva isti kočijaž na Dunaju ali v Parizu Don Joseja in gostuje še pozneje v operi Metropolitan v New Yorku. Za 500 dolarjev na večer.

Iščalci talentov pa pridejo včasih tudi v skrivne vas in v vaški gostilni: slučajno priče vročega prepeva mca gruho drvarjev. Tam se jim med drugim nudi prijazen prizor, v katerem mlad fant z enim samim udarcem zbije svojemu nasprotniku tri četrte zobovja iz ust in je kmalu za tem splošno priznan: zmagovalac med vsemi pretepači. Takšna fanta je treba prijeti, ga naložiti v avto in odpeljati. Leto dni pozneje se isti fant že pelje z luksuznim pamnikom v Ameriko, da se bo boril z najboljšimi boksarji sveta.

Talenta torej nikoli ni mogoče dolgo skrivati. Je pač tako, da talenti brez ljudi, pa tudi ljudje brez talentov ne morejo živeti, za kar skrbe predvsem njihovi iščalci, ki se imenujejo tudi manažerji, trenerji ali impresarji in delajo vsi enako, da živijo namreč od tujih talentov. Ti ljudje iščejo denar v grlih, pesteh, nogah ali glavah drugih, ga izkopljejo in si potem pridržijo polovico. Najmanj polovico!

Sicer na je ta denar tudi zaslužen. Trener med boksarji je nič več in nič manj kakor pravi razvijatelj velikega poletja za proizvodnjo človeških sil. On mora vedeti za obseg proizvodnje v svoji tovarni, on mora uravnati porabo in dovoz novih sil, on mora zaključevati vse posle zanj, skrbeti za reklamo in sploh urejati vse, da podjetje ne gre rakom živjati. Trener je razvijatelj, boksar pa je igralec v vsaki drami na desekah. In usoda režiserjev je povrh teh skrbi navadno taka, da jih občinstvo sploh ne pozna in ne priznava.

Pri boksarju je trening prav za prav bolj zanimiv kakor borba sama, tako pravijo nekateri, ki tega športa ne gledajo kot strogi strokovnjaki, temveč hodijo boksarje ogledovat sami zase kot predstavnike ene izmed zelo svojevrstnih zabav ali zaposelitev v človeški družbi. Boksarske dvoboje se opazovali že mnogi, boksarske treninge pa je videlo le malo ljudi, kajti za temi pripravami se skriva marsikatera tajnost, za katero vedo samo ravnatelji podjetja in njegovi sodelavci.

Eden obiskovalcev boksarskega treninga, v katerem sta bila glavna junaka nekdanji nemški pravkar Franc Diener in njegov trener, slovit turški mojster Sabri Mahir, je popisal obisk v boksarskem vežališču takole:

Družba tega turškega trenerja je štela pet boksarjev vseh kategorij. Ko je bil napovedan glavni trening z Dienerjem, so se ostali trije boksarji vadili sami za sebe. Najmanjši med njimi je skakal čez vrvi, kar naprej in neutrudljivo, kakor podlasci. Nekaj časa z obema nogama, potem spet z eno samo in spet z obema, menda res tako kakor podlasci, o kateri pa niti nihče ne ve, kaj toke. Drugi, največji izmed ostale trojice močnih mož je spravil na težko vrečo peska, kakor bi jo hotel spraviti do stropa. Toda vreča je tako težka, da je ni mogoče premakniti z mesta; mož pa neumorno udarja in znoj mu teče po čelu. Tretji boksar srednje teže utrjuje svoje pesti na usnjatih žogah, ki vise s stropa. Kakor bi imel glavo nasprotnika pred seboj, tako udriha zdaj po tej, zdaj po oni, da po vsakem udarcu zleti proti črtni leseni steni in z glasnim hruščem odletava nazaj.

Medtem je Diener opravil tri kroge s svojim prvim tekmečem. Iz nosa mu teče kri, da je izredno namaj nevarčen. Ker ga je to raztogotilo, je planil po svojem sosedu, da se je zdelo, da ga bo zabil na drobne kose. Ta se je bežno nasmehnil in zamahnil, ne da bi rekel besedo za oprostitev, spet po Dienerju vemo nosu in polhovno spravil dobrih po botnikov. Tako sta se naslaskovala in odskakovala kakor dva mrjasa.

Trener je slonel na vrvi, mečkal z očmi in pristavil le po dve kratki besedi, včasih »dobro«, včasih celo »prav dobro«, obenem pa popravljal kaj malega temu ali onemu. Potem je prinesel vate in brisačo; imeli smo odmor. Dienerju so oprali krvavi nos. Bil je zelo razčuden, da iz njegovega nosu sploh še prihaja kaj krvi.

Nedolgo za tem partnerjem pride za tri kroge na vrsto naslednji. Možak srednje teže je izredno vztrajljiv in se bori samo skoraj čepi, tako da ima Diener več priložnosti za uveljavljanje in mu ni treba »delati« tako, kakor pri prvem. Mojster razvije vso svojo spretnost in nasprotnik jih dobiva stalno po glavi.

Seve gre ostali obrat v vežališču tudi še svoj pot. Eni tolčejo po vreči peska, drugi se pretepajo z usnjatimi žogami, tretji ležijo po tleh in brcajo z rokami in nogami, predvsem z jeklenimi gornjimi okončnimi.

Na deske pred Dienerja stopi zdaj tretji nasprotnik, tisti iz lahke kategorije. Čisto neznat je videti v primeru z velikom Dienerjem in kar verjetno ni mogoče, da bo ta Goliat sploh imel kaj opraviti z ubogim Davidom. No, in res, ta dva se sploh ne udarjata med seboj. To so med njima majhne vaje za oviganje in spuščanje, vmes pa drug drugemu pokladata roke na ramena. Trener je iznašel

to vežbo samo za to, da priuči boksarja — vzdržati.

Kot zadnji mora nastopiti še oni iz mušje kategorije — tako rekoč lahke kot pero. Ta je prožen kakor maček in velikom se mora zelo potruditi, da se spoti umika malemu tekmeču, ki mu kakor vesa pleše pod nogami in samo udarja in udarja. Oba boksarja sta brez bandaj in brez rokavic, tako da vsak udarec zadoni kakor klofuta.

Ko je vseh 12 krogov končanih, polžejo Dienerja na ležalnik, kjer prejme še zadnjo lekcijsko iz masaje. Ko zapušta vežališče, se obrne k zbranemu ansamblu in pravi: Zdj mi bo teknilo za dva!

(Po E. K. — R.)

Zapiski s Krasa

Potnik, ki je imel priliko potovati iz Ljubljane v Trst in od tam nazaj v Ljubljano, pripoveduje:

Zivljenje v krajih, ki ležijo ob železniški progi Ljubljana—Trst, je mirno in redno. Železniški promet funkcionira po predpisih, škoda samo, da v Postojni ne vjamete vsakega vlaka za nadaljevanje vožnje proti morju. Iz Postojne ti vlak namreč uide takorekoč pred očmi, ali pa moraš čakati debelo uro na novo zvezo.

Drugače pa je v naše kraje na Krasu in na Primorskem sploh vrnlo patriarhalno življenje kakor smo ga Slovenci poznali še pred svetovno vojno. V glavnem ljudje pogrešajo promet, ki je bil prvi čas po izdaji Badugijskeve zveze življenja, a se je polagoma skrčil. Zdj se le še po poljevo pretakajo vozila po cestah, pa tudi železnica nima kaj izrednega posla. Zveze, kakor rečeno so, toda časih so zelo nepravilne, in vsi potniki izražajo željo, da bi se promet vsakladi, tako da bi koristil postovnim ljudem in zasebnikom.

Letina, ki je bila za nekatere pridelke, ni pr. za vino dobra, je pospravljena in se oglašajo kupci, ki so mnogo vina odpeljali še preden se je most udeliti. Občine poslujejo v domaći sestavi naprej in so uvedle tudi posebno občinsko davčno na vino. Le redki smukne še mimo te obveznosti iz kraja, kjer je napolnil svoje sole, dočim se je v tem pogledu prvi čas po trgatvi precej na debelo grešilo. Drugi pridelki so bili bolj skopji. Zemlja je rodila nekaj krompirja, fižola pa skoro nič, ker ga je pobrala suša.

Domache prebivalstvo se z velikim pričakovanjem raduje pouka v materinski, kateri je bila dvajset let zaprti šolska pot med otroke. Toda šole so se zaprte in tudi učil ni na razpolago. Dobro bi bilo, če bi se za te stvari kdo pobrigal, dokler ne bo prepriženo, da ne bodo otroci pozimi brez besede lenarili po domačih kotih.

Občani so si izbrali uprave, ki odgovarjajo novim razmeram v sedanjem položaju, ter poznajo tudi najboljše, kaj ljudje potrebujejo. Najvažnejše je pač vprašanje preskrbe z živili. Kraji, ki spadajo v območje Trsta, zaenkrat še ne težijo o pomanjkanju, drugod pa se pozna, da so stare zalge izčrpane. Za silo si ljudje mel seboj pomagajo s tem, kar so pridelali poleti, vendar dolgo ne pojde naprej na ta način.

V nekaterih krajih se po nalogu nemških oblasti snujejo krajevne straže, ki naj domačinom zagotovijo varnost in mir. Poenokod so se te formacije že tvorile, drugod še nastajajo. Povdariti velja, da vlada med domačim prebivalstvom in zasedbenimi oblastmi povsod največji sloja. Domačini razumejo klic časa in nočejo nobenih razprtij, ki jih zanašajo nekateri od zunaj. Ničesar si ljudje ne želijo bolj nego to, da se mir ne kali in da se domača sloga ne kvari. Saj je samo na tej pollagi mogoče presko-

to vežbo samo za to, da priuči boksarja — vzdržati.

Kot zadnji mora nastopiti še oni iz mušje kategorije — tako rekoč lahke kot pero. Ta je prožen kakor maček in velikom se mora zelo potruditi, da se spoti umika malemu tekmeču, ki mu kakor vesa pleše pod nogami in samo udarja in udarja. Oba boksarja sta brez bandaj in brez rokavic, tako da vsak udarec zadoni kakor klofuta.

Ko je vseh 12 krogov končanih, polžejo Dienerja na ležalnik, kjer prejme še zadnjo lekcijsko iz masaje. Ko zapušta vežališče, se obrne k zbranemu ansamblu in pravi: Zdj mi bo teknilo za dva!

(Po E. K. — R.)

Iz Trsta

Ljudsko gibanje v Trstu. Dne 16. novembra je bilo na področju tržaške občine 14 rojstev.

Nov inženjer, Karol Scholz, ki je zaposlen v strojni delavnici Sv. Andreja v Trstu, je bil diplomiran za inženjerja industrijske mehanike.

Smrt župana iz Laniš. Kruta usoda je doletela župana Liberata Scalo iz Laniš pri Pulju. Pokojnikovi svojci živijo v Trstu.

Pogreb tržaškega fašista. V ulici Garibaldi v Trzinu je neznane ustreli v soboto 13. t. m. ob 18 fašista Salvatoreja Falchia, delavca pri tržaški ladjeedelni. Pokojnik je bil oče osmih otrok. Njegovega pogreba so se udeležili tržaški in deloma tudi tržaški fašisti, ki jih je vodil Benjamin Fumai.

Dovoljenja za avtomobilsko vožnje. Prefekt tržaške pokrajine je pozval vse lastnike avtomobilov in drugih motornih vozil, naj vložijo nove prošnje za vožnje z avtomobili in sličnimi vozili do 20. novembra. Lastniki motornih vozil, ki ne bi obnovili prošnje za vožnje s svojimi vozili do tega dneva, izgube pravico uporabljati njih vozil v javnem prometu.

Nesreča z bombami. 15 letni Karel Skočar iz Materije je kopal na njeni ter zadel s krampom ob ročno bombo, ki se je razletela ter ga ranila. Na podoben način je bil ranjen 11 letni Franc Rudolf, ki mu je eksplozija bombe poškodovala levo oko. Oba se zdravita v tržaški bolnišnici.

Opica je ugriznila deklico. V tržaškem botaničnem vrtu imajo poleg mnogovrstnih rastlin tudi nekaj opic. Sedemletna obiskovalka botaničnega vrta Fabritza Marvan se je te dni približala eni izmed teh živali, ki jo je napadla in opraskala po levi roki tako hudo, da so morali deklico odpeljati v zdravniško oskrbo.

Denarnica s 5000 lirami izgnila. V neki trgovini v ulici Muratti je neka oseba pred dnevi kupovala par nogavice. Pri tem je poklopila na prodajno mizo denarnico s 5000 lirami gotovine. V trenutku, ko je lastnica denarja pogledala v stran, je denarnica s vso gotovino izgnila. Čeprav so uvedli takojšnjo preiskavo, niso niti našli.

Norveška trdnjava

Približno pred letom dni se je pripeljala na veliko norveški polotok, ki leži pred vzhodom v fjord, skupina tridesetih mož Todtove organizacije. Na tistem kraju ni bilo tedaj nič drugega razen čeri, skal in kamenja, nekoliko bolj v notranjosti dežele je bilo tudi nekaj revnih travnikov s stajami za živino. Te zgradbe so bile narejene na tipično norveški način iz lesa. Na zunaj so bile pobarvane z belo barvo, na znotraj pa pleskane z nekakšnim rjavim odtenkom, ki se tako imenito sklada s sivino in zelenkastimi toni pokrajine.

Stabi nemške oborožene sile so seveda že poprej pregledali in preiskali pokrajino. Izrekli so sodbo, da je ta kraj kakor ustvarjen za veliko trdnjavo. Zato so sklenili, da se tukaj postavi baterija s kalibri največje zmogljivosti, ki bo ščitila vhod v fjord.

Tako se je začelo delo Todtove organizacije. Pripeljali so na kraj stavbno gradivo za lesenjace ter so sestavili barake. Polagoma je začel očitati se drugi potrebni material: orodja vseh vrst, gradivo, stroji, slednjič tudi topovi z vsem, kar spada zanje. Nazadnje so pripeljali še oklepne plošče in šele nato se je začel redni dotok oskrbe za dane Todtove organizacije, kajti v ta oddaljeni kraj, kjer je živel le malo

ljudi, je bilo treba pripeljati vsako material, preden so lahko začeli s potrebnimi deli. Dohajale so nove skupine delavcev iz vseh krajev Evrope, ki so bili doboeni, da pomagajo pri delih pod nadzorstvom frontnih inženjerjev in drugih usposobljenih strokovnih nadzornikov.

Toda ne samo civilisti, pri teh delih so pomagali tudi pripadniki vseh vrst orožja. V prvi vrsti pionirji, mornariški topničarji in člani letalskih oddelkov. Vse to zbor se je vskladi v skupnem delu. Mornariško topništvo je skrbelo za dovoz in postavitve težkih topov, dočim so delavci Todtove organizacije polagali temelje za topove najrazličnejših kalibrov. Treba je bilo zgraditi vsa potrebna ležišča za to orožje. Po let tega so morali zgraditi tudi ceste in vodovod. Delavci Todtove organizacije so zgradili naprej ohišje, ki je nudilo vojakom in njihovemu orožju streho in domovanje. Šele potem se je začelo pravo delo za podzemno trdnjavo. Na ozemlju nekaj kilometrov so zastavili naprej orodje za nakupčenje kamentih skladov in nato so začeli graditi posamezna oporišča. Vse to je bilo treba vgraditi v mogočne žive skale. Dela so potekala na dvojen način. Skalo so s pomočjo plinirjev tako preobli-

na mati in obe teti so švigale med kuhinjo in jedilno shrambo sem ter tja ter znašale na mizo vrče z mlekom in sadjem, kufe kruha, kolačkov in krapov, lonce s sadno mezo, skleds s svinjino in mrzlim narezkom in jerbaške, polne zrelih, sladkih robid.

Mizo, ki je bila podaljšana z vrsto deska, so pogrnile z doma stkanim prtom, najlepšim in najbolj belim, kar jih je bilo v skrinji. Pred vsakim prostorom je stala ena izmed tetinih najlepših čajnih skodelic s podstavkom, tako nežnih in krhkih, da so jih le pri slovesnih priložnostih — kakršne so bili švalni krožki ali pojedine ob važnih praznikih — jemali z gornje police v omari.

Feba je odvila tanke srebrne žličke. Pred mnogimi leti jih je bila Feba babica prinesla iz Massachusettsa v Vermont, in med indijanskim napadom leta 77. so bile zokopane v zemlji. Počas, kakor da opravlja slovesno dejanje, je položila k vsaki skodelici po eno tih žličko.

Na stisnjemem prostoru med steno in dolgo mizo je stala majhna miza za najmlajšo mladež in pred vsakim sedežem kositrno vrč z mlekom. Zunaj se je začelo živahno vzkljanje. Owens in Jožef sta na konju Joeja Bartletta zajezila pred vrata. Priključevala sta s sbo, za njima pa oče Wright in njegovi sinovi. »Jožef Bartlett

je prevzel hišna dela, zato prihajava že pred tem,« je Owens povedal.

»Jed bo takaj nared,« je radostno vzne-mirnjena rekla tetka Hana. »Samo čaj še hitro najhjem, pa lahko sedemo. Pokličite otroke noter. Feba, da se umijejo in pripravijo. Če se bodo predlo go mudili zunaj, nam utegnejo od upehanosti zaspati.«

Drobšč je je jel razgret in zasopel zbirati v kuhinji.

»Polly, kje pa je Bela?« je mahoma vprašala gospa Owensova.

Deklece jo je zmedeno pogledalo.

»Vse popoldne je nisem videla.«

»Moj Bog! Ti dve sem pa kar pozabila.« Tetka Hana je stekla k vratom in zaklicala: »Li-z-la, Be-e-l-a!« se in se je klicala, tako glasno, da se je razlegalo po vsej jasi. Njeni klici so odmevali iz gozda. Druga odgovora ni bilo.

Prav tedaj je vstopil bratranec Hiram, ki je bil čez nos upustil krave na pašo ter pomahal z dvema paroma čevljev in nogavic.

»Glejte, kaj sem našel pod kamnom ob robu gozda!«

13. poglavje

Tetka Hana je vzdignila roke nad glavo.

»Dekleti sta splezali na Ostro skalo. Glasvo stavim, da sta šli tja gor.«

Ko je še vse vprek govorilo in ugibalo, sta planili pogrešniki v kuhinjo, obe skrajno zamarnjeni na pogled. Lase, plav in

LJUBEJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO SLOGA Tel. 27-30
V nizu lepih filmov, ki jih predvajamo, bo užitek za vsakogar, kdor bo videl film z najprejstejšo vsebino.

BRATEC TI MOJ
Izba dobe pesnikov Raimunda in Grillparzerja. — Sodelujejo najboljši umetniki: Hans Holt, Hermann Thimig, Marte Harrell, Winnie Markus, Jane Tilden, Paul Hörbiger. — Režija: Hans Thimig. — Dunajska filharmonija.

Predstave ob delavnikih ob 15. in 17. uri; v nedeljo ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30 uri.

KINO UNION Telefon 22-21
Je li mogoče med dvema zaljubljenima golo prijateljstvo? Odgovor vam daje film.

LJUBEZEN V POLETJU
V glavnih vlogah Winnie Markus, Lotte Lang, O. W. Fischer in drugi odlični dunajski igralci.

Predstave ob 15.30 in 17.30.

KINO MATICA Telefon 22-41
Odlična dunajska igralska dvojica Pavla Weselyja in Attila Hörbiger v veliki ljubezenski drami.

POZNA LJUBEZEN

Predstave ob delavnikih ob 15. in 17.30; ob nedeljah ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30 uri.

čli, da so mu dali novo podobo, ali pa so ga razstreljevali, da so dobili na ta način prostor za podzemsko hodnike. Pri zaokroževanju čeri so zaokroževali skale na gornji strani. Tako so nastale jame, v katerih so lomili potrebne kamene. Popolnoma drugačen potopek je bil pri vrtanju v živoskalo, kjer se je delo začelo ne od zgoraj navzdol, marveč od strani. Odsesavali so od skal kos za kosom, dokler niso v njih nastale primerne odprtine. V teh odprtinah, ki gredo po potrebi v globino več nadstropij pod zemljo, so potem uredili najprej postojanke za topove, skladišča za strelivo in živila in slednjič stanovanje za vojake. Pri tem postopku so se delavci posluževali železnega betona. Vrtanje in trde granitne skale ni bilo lahka stvar. Skalam so tako rekoč morali odpirati trebuhe in viječi iz njih kamentu drobceve krčeske za koščkom. Konstrukcija sveta v teh predelih pa je zahtevala enako mučno delo ne samo tam, kjer so gradili utrjena oporišča, temveč tudi tam, kjer je bilo treba zgraditi ceste, prekope in rezervcarje za vodo.

Delo je bilo seveda zelo živahno, saj so neprestano pokale eksplozije in ta delovni pekeli je trajal skoro leto dni. S kompresorji so stiskali zrak, ki je bil potreben za vrtalna kladiva, naker so pionirji sestavili svoja orodja. Za vsak top posebej je bilo treba napraviti primerno ležišče. Svedri so grizli v skale noč in dan in so se pri tem v cellem dnevu zarili za nekoliko centimetrov v trdo skalovje. Potem so morali skale razstreljevati. Seveda se je vršilo to razstreljevanje z veliko previdnostjo, kajti opreznost je pri tem delu nujno potrebna. Vsaka izvrtna luknja je morala imeti pravo smer zaradi zveze s sosednjim kazemato. Razstreljevalni močisti, ki so bili pri tem delu zaposleni, so vsako razstrelitev natančno kontrolirali in delo je teklo naprej z največjo smotrenostjo.

Samo v tem fjordu je bilo dnevno 150 razstrelitnih eksplozij, v celeni pa je bilo potrebnih 1500 eksplozij, preden so dvignili na 10.000 kub. metrov skalovja kvadrati, šele zdaj so nastali potrebni stanovanjski bloki, v katerih je bilo dovolj prostora za topove, municije in živilska skladišča ter za vojake. V opisnem fjordu sežejo zgradbe te vrste tri do pet nadstropij pod morsko gladino.

Material, ki so ga z vrtanjem in razstreljevanjem skal v notranjosti dvignili na površje, so porabili za betoniranje in kamufirajo utrjenih oporišč na površju. Na ta način so nastale povsod na Norveškem mogočne trdnjave, ki se lahko merijo z najmočnejšimi utrditvami na svetu. Pomanjkljivi stvari pravijo, da se je Norveška spremeni v pravcati severni Gibraltar. Takšne utrbe stoji sedaj povsod po norveškem nabrežju, ter se vlečejo ponekod globoko pod zemljo. Od Krkenesa do fjorda pri Oslu stoji takšne utrbe druga poleg druge, delo Todtove organizacije pa še danes ni končano, marveč se nadaljuje, kajti še vedno se najde kje kakšno mesto, ki ga je treba izboljšati in ojačiti. Tako stoji zdaj nemška straža tudi na severu Evrope in je vedno pripravljena, da sprejme sovražnika, če bi se jo drznili napasti z najsodobnejšim orožjem, kateremu napadalec nikakor ne more biti kos.

Črni kodri, so se jima bili razpustili, obleko sta imeli zamazano in gležnje opraskane. »Oh, kdo bi si mislil, kaj sva našli, kdo bi si mislil,« je Liza zasigala; »zamet in kotenino pa sod, ki je nemara poln zlata, vse dobro skrito.«

Prekrasne obleke si lahko napravimo, se je oglašala Izabela.

»Ne glede na to, kar si lahko kupimo z plasom! Vzdigni vse, očka, tecimo nazaj in spravimo vse,« je Liza priganjala.

»Kje pa so te redi?« je dokaj hladno vprašal oče Wright.

»V volitni pod Ostro skalo!«

»Tedad gre za tihotapno blago. Sod je najbrže poln soli ali željeze. Te stvari niso naše, dekletci; mirnim da bo res najopre, če gremo ponje in jih oddamo Hydu. Kako misli John?«

Obe Owens je svaku pritrtil. Moža sta se neutegoma odpravila ter vzela Hira in Sama za spremstvo. S seboj so nesli tudi svetilnice.

Izabela je bila na moč vesela, da je niso pozvali, naj se enkrat pleza tja gor. Bila je upehana in lačna in vsa hvaležna tetki, ker ni sklenila počakati z jedjo, dokler se »moške ne vrnejo. Izabeli ni bilo skoraj neznan, sedel to pr otiru in gledat, skiele, če polje pečiva in kolikor med. Med onedom ni črhnila niti besedice. Moške je postala z obzornostjo strah in dolgočasno besedovanje žensk, ki se razpravljale o prešitih ode-

Mali oglasi

Službo dobi
IZJABNICA
Išče se družabno od 20 do 30 let, ki bi se predlaga s sodelavcem družine v Trst. Za potovanje potrebuje dokumente, če prekipe. Ponudbe s sliko na upravo Jutra pod znakom »Družabnost«. 2075-1a

BOLJE MLADO
DEKLE
Spremenj za vsa hišna dela in mečanski rodbini. — Plača dobra, hrana in stanovanje. Naslov v vseh poslov. Jutra. 2075-1a

DEKLE
poida, poštena, za vsa hišna dela, dobi stalno službo. Naslov v vseh poslov. Jutra. 2075-1a

POSTREZNIK
za vsakega kuhinje, za vsakega gosp. del. išče za ves dan, vprašati depolice. Gornjova ul. 13, dohod iz Mirja. 2075-1a

TRG. POMOCNIK
za vsakega, prinaša polno, na takoj sprejme. Obširne ponudbe na og. odd. Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Zanesljivost«. 2075-1a

CEVLJ. POMOCNIK
za žito, para čeka, sprejem. Celjska dolina, Jutra pod »Z